Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 14 (8254). • 20 январь, 1984 йил • ЖУМА • Баҳоси 3 тийин

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети чорвачиликни ривожлантириш юзасидан социалистик мусобақанинг 1983 йилги якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Қорақалпоғистон АССР,
Андижон области,
Хоразм области,
Жиззах областининг Мирзачўл райони,
Қашқадарё областининг Камаши райони,
Наманган областининг Задарё райони,
Самарқанд областининг Нарпай райони,
Тошкент областининг Калинин райони,
Фарғона областининг Ленинград райони.

Байроқлар Самарқанд ва Фарғона областларидан, Москва, Бўка, Боғот ва Бағдод районларидан олиб берилади.

Қуйидаги коллективлар 1983 йилда чорвачиликни ривожлантириш юзасидан республика мусобақасининг ғолиблари деб топилди:

Қорақалпоғистон АССР, Элликқалъа районидаги «Қирқизобод» колхози,

Бухоро область, Ромитан районидаги Энгельс номли колхоз,

Хоразм область, Хива районидаги Фрунзе номли колхоз,

Жиззах область, Дўстлик районидаги К. Раҳимов номли совхоз,

Навоий область, Нурота районидаги «Нурота» совхози,

Сурхондарё область, Гагарин районидаги «Партия XXIV съезди» совхози,

Самарқанд область, Самарқанд районидаги Дзержинский номли совхоз,

Қашқадарё область, Қарши районидаги С. Раҳимов номли совхоз,

Фарғона область, Ўзбекистон районидаги «Бўстон» зотли паррандачилик совхози,

Ўзбекистон ССР балиқ хўжалиги давлат комитетининг СССР 60 йиллиги номли Хоразм балиқ комбинати,

Андижон область, Қўрғонтепа район матлубот союзининг бўрдоқичилик хўжалиги.

СЎЗ БЕРДИКМИ — БАЖАРАЙЛИК!

Область меҳнаткашлари барча совет кишилари қатори беш йилликнинг тўртинчи йилини юксак сиёсий кўтаринкилик руҳида зарбдор меҳнат билан бошладилар. Улар КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорларини, ўртоқ Ю. В. Андропов нутқида баён этилган қоида ва хулосаларни якдиллик билан маъқуллаб, план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган мусобақага актив қўшилдилар.

Ҳамма жойда илғор коллективлар ва ишлаб чиқариш новаторлари янгидан-янги ватанпарварлик ҳаракатлари, қимматли ташаббуслар билан чиқмоқдалар. Областимизда ҳозир 2 минг 700 ишчи «Ўн биринчи беш йилликда ўн ва ундан кўпроқ йиллик нормани бажарамиз!» шиори остида меҳнат қилаётган ватанпарварлар сафида бормоқда.

Хўжалик юритишни такомиллаштириш, моддий ва меҳнат ресурсларини иқтисод қилиб, план ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, уюшқоқликни ошириш ҳисобига ҳамма соҳаларда ижобий силжишга ҳаракат қилинмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми олдимизга қўйган конкрет вазифа — меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент ошириш ва маҳсулот таннархини қўшимча 0,5 процент пасайтиришга эришиш вазифаси шу куннинг энг долзарб топшириғи бўлиб қолди. Бу топшириқни бажариш учун областимизнинг бир қатор илғор коллективлари ташаббус билан чиқдилар. Улар орасида Чирчиқдаги Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинати, Олмалиқ химия заводи, «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Янгийўлдаги «Лаззат» кондитер ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Алмаликсвинецстрой» тресты, «Узстальконструкция» ихтисослашган трести, Бекободдаги 16-автокорхона коллективлари бор. Уларнинг ташаббуси область партия комитети томонидан маъқулланди. Ҳозир бу ҳаракат кун сайин кенг қулоч ёзмоқда, унга қўшилаётган корхоналар, бригада ва цехлар сафи ортмоқда.

Партиянинг иқтисодий соҳадаги янги топшириғини бажариш юзасидан меҳнат коллективлари конкрет мажбуриятлар ишлаб чиқиб, умум йиғилишларда қабул қилмоқдалар. Корхоналар, қурилишлар, колхоз-совхозлар, барча ташкилотлар учун махсус тежамкорлик ҳисоблари очилмоқда.

Меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот таннархини камайтириш соҳасидаги янги топшириқ бажарилиши мумкин бўлган, реал ҳамда фахрли вазифадир. Уни уддалаш олға томон янада илдамроқ ҳаракат қилишимизга, янги улкан марраларни эгаллашимизга ёрдам беради. Бу янги марралар эса Ўзбекистон ССРнинг ҳамда Тошкент шаҳар ва пойтахт областининг 1984 йилги социалистик мажбуриятларида аниқ-равшан кўрсатиб берилган.

Областимиз саноатчилари беш йилликнинг тўрт йили топшириғини 12 декабрда бажариш, 1984 йилда эса топшириқдан ташқари 70 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш, 100 минг тонна кўмир қазиб чиқариш, 55 минг тонна минерал ўғит, 2 минг тонна пўлат прокати, 50 та трактор, 100 та пахта териш машинаси тайёрлашга ваъда бердилар. Чакана нархларда 55 миллион сўмлик ҳажмдаги истеъмол моллари қўшимча равишда ишлаб чиқарилади.

Қурувчиларимиз бу йил катта бунёдкорлик ишларини бажарадилар. Янги Ангрен ГРЭСининг биринчи энергетика блоки муддатидан илгари ишга туширилади. Тошкент паррандачилик фабрикасида бройлер боқиладиган катта қувватлар, Тошкент метрополитенининг янги участкаси, кўпдан кўп уй-жой, социал-маданий объектлар фойдаланишга топширилади.

Маълумки, область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилини ноқулай об-ҳаво шароитларига қарамай бир мунча муваффақиятли якунлаган эдилар. Бу йил партия, совет органлари, агросаноат бирлашмалари, хўжаликлар олдида ер, сув ресурсларидан, агросаноат комплексининг ишлаб чиқариш потенциалидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш вазифаси турибди. Деҳқонларимизнинг 1984 йилги марралари ҳам белгилаб олинди: 435 минг тонна пахта, 323 минг тонна каноп пояси, 540 минг тонна сабзавот, 80 минг тонна картошка, 48 минг тонна полиз маҳсулотлари, 168 минг тонна мева ва узум, 2180 тонна пилла тайёрланади. Бу мажбуриятлар, янги юксак кўрсаткичларга эришиш учун агросаноат комплексининг барча ходимлари куч-ғайратини деҳқончилик маданиятини бутун чоралар билан оширишга, деҳқончиликнинг илмий асосланган системасини жорий этишга сафарбар қилишни тақозо этади. Пахта етиштиришнинг индустриал технологияси янада такомиллаштирилиши, хом ашёнинг сифати учун кураш кучайтирилиши керак.

Меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини ҳамма соҳада кенг жорий қилишга алоҳида эътибор бериш зарур. Бу борада саноатчиларимиз «Ташсельмаш», Тўйтепа металл конструкциялари заводларида, Тошкент гўшт ва сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмалари ҳамда қатор бошқа корхоналардаги яхши тажрибадан фойдаланишлари мумкин.

Ваъда вафоси билан гўзал, дейди халқимиз. Мажбуриятлар қабул қилиниб, бутун эл-юрт олдида катта ваъда берилган экан уни сўзсиз бажариш учун ҳаммамиз, меҳнат коллективларининг ҳар бир аъзоси уюшқоқлик ва ташаббускорлик кўрсатишимиз керак. Далада, фермада, қурилиш майдонида, станок ёнида ҳар бир меҳнатчи сарфлайдиган куч-ғайрат, мустаҳкам интизом, юксак сиёсий онглилик ишнинг муваффақиятини белгилайди.

Қабул қилинган мажбуриятларнинг масъулияти ва моҳиятини унинг бевосита ижрочиси онгига етказиш, тушунтириш партия ва касаба союз ташкилотларидан катта сиёсий-тарбиявий ишларни олиб боришни талаб қилади. Меҳнат коллективларининг етакчилари ўз қўл остидагиларни зарбдор, унумли ва самарали ишлашга сафарбар қилишлари, ички резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланишлари керак. Айниқса, ўтган йили план ва топшириқларини уддалай олмаган коллективлар ўз иш якунларини синчковлик билан таҳлил қилишлари, ҳар бир қолоқ бригада, цех, смена бўйича аниқ тадбирлар ишлаб чиқиб, уни амалга ошириш чораларини кўришлари зарурдир. Интизомсизлик, хўжасизлик ва бўшашувчиликка йўл қўядиган, план ва нормани барбод этадиган шахслар орамизда бўлмаслиги керак. Ҳамма жойда ҳам коммунистлар фидокорона меҳнатлари билан шахсий намуна кўрсатишлари лозим.

Янги йилнинг дастлабки ҳафталаридан СССР Олий Советига бўлажак сайловлар ва Ўзбекистон ССР ҳамда Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олди. Ана шу мусобақага қизғин тус бериш, коллективлардаги юксак сиёсий ва меҳнат кўтаринкилигини давом эттириш муҳимдир. Шубҳа йўқки, Тошкент шаҳри ва области меҳнаткашлари 1984 йилги план ва социалистик мажбуриятларни ҳам шараф билан бажариб, Ватанимиз куч-қудратини мустаҳкамлайдилар, юртимиз бойлигига бойлик қўшадилар.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МАРРАЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1984 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди қарорларини рўёбга чиқариш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. 1983 йил ва беш йилликнинг уч йили топшириқлари муваффақиятли бажарилди.

Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорларига жавобан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андроповнинг нутқида ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этишга конкрет ҳисса қўшишга интилиб, план топшириқларини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1984 йил учун ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни қабул қиладилар:

Саноатда мавжуд қувватлардан янада тўлароқ фойдаланиш, илғор тажрибани кенг жорий этиш, уюшқоқлик ва интизомни мустаҳкамлаш, асосий технология асбоб-ускуналари иши смена коэффициентини кўпайтириш асосида меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент ошириш ва маҳсулот таннархини 0,5 процент камайтириш таъминланади. 50 миллион сўмлик қўшимча фойда олинади.

Пландан ташқари 200 миллион сўмлик, жумладан чакана нархларда 130 миллион сўмлик маҳсулот халқ истеъмоли моллари реализация қилинади. Шартномаларга кўра маҳсулот етказиб бериш топшириғи бажарилади.

Планга қўшимча равишда 60 миллион куб метр газ, юз минг тонна кўмир қазиб олинади, юз минг тонна минерал ўғит, 10 минг тонна пахта толаси, 3 миллион квадрат метр ип-газлама, 50 минг дона трикотаж буюм, 50 та трактор, 100 та пахта териш машинаси ишлаб чиқарилади. Баҳорги дала ишлари ва йиғим-терим ишлари учун қишлоқ хўжалигига машина-механизмлар ва запас қисмлар муддатидан илгари етказиб берилади.

Қурувчилар Янги Ангрен ГРЭСида биринчи энергоблокни, Тошкент шаҳрида метрополитеннинг янги линиясини, Самарқанд ва Янгиқўқон химия заводларида аммофос ишлаб чиқарадиган қувватларни, Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида карбамид ишлаб чиқарадиган қувватларни, Бухоро тўқимачилик комбинатида пардозлаш фабрикасини, тўқимачилик комбинатларининг 12 та филиалини, 12,4 миллионта товуқ боқиладиган паррандачилик фабрикаларини белгиланган муддатлардан илгари ишга тушириш мажбуриятини оладилар. Умумий саҳни 6,4 миллион квадрат метр бўлган уй-жой фойдаланишга топширилади. Битказилмай қолган қурилиш ҳажми 4 процент камайтирилади.

100 минг гектар янги суғориладиган ер ўзлаштирилади ва 80 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади. Ноқоратупроқ областларда 18 минг гектар янги ер, 22 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилади. Тюмень областида йўл қуриш ҳамда Байкал-Амур магистралининг Куанда ва Леприндо станцияларида турар-жой посёлкалари қуриш ишлари муддатидан илгари тугалланади.

Транспортда вагонлар ва автомобиллардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ҳисобига пландан ташқари 3,3 миллион тонна юк ташилади ва барча турдаги юкларни ортиш плани бажарилади, иккита темир йўл линиясида автоблокировкалар ишга туширилади, Қўнғирот—Бейнов линиясида 6 та янги разъезд очилади. Планга қўшимча равишда 7 минг номерли автомат телефон станциялари фойдаланишга топширилади.

100 та участка, 92 та цех ва корхона комплекс механизациялаштирилади ва автоматлаштирилади, 175 та механизациялаштирилган поток ва автомат линия, 60 тадан кўпроқ манипулятор ва робот ишга туширилади 21 та автомат бошқариш системаси ташкил этилади, бу эса шартли равишда 29 минг кишини бошқа ишларга ўтказиш имконини беради.

Меҳнат натижаларига баҳо беришда меҳнатда иштирок этиш коэффициентини қўлланилаётган бригадалар сони кўпайтирилади. Саноатда банд бўлган ишчиларнинг 55 проценти меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасига жалб этилади. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажмининг 60 проценти бригада пудрати усулида бажарилади.

Янги техникага оид тадбирларни ва рационализаторлик таклифларини амалга ошириш ҳисобига камида 190 миллион сўмлик иқтисодий самара олинади. Олий сифат категориясидаги маҳсулотнинг ялпи салмоғи аттестациядан ўтказиладиган маҳсулот ҳажмининг 32 процентига етказилади.

Қишлоқ меҳнаткашлари Озиқ-овқат программасини бажара бориб, чорвачилик ва деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш план топшириқларини ошириб бажарадилар ҳамда 5 миллион 980 минг тонна пахта, жумладан 450 минг тонна ингичка толали пахта, 30 минг тонна пилла тайёрлайдилар, давлатга 1,1 миллион тонна дон, 1,72 миллион тонна сабзавот, 160 минг тонна картошка, 630 минг тонна полиз маҳсулотлари, 885 минг тонна мева ва узум сотадилар. Қорамол ва паррандалар кўпайтирилиб, уларнинг маҳсулдорлиги оширилади, 322 минг тонна гўшт, 902 минг тонна сут ва 1155 миллион дона тухум тайёрланади. Бутуниттифоқ фондига 1,05 миллион тонна мева-сабзавот маҳсулотлари етказиб берилади.

Савдо ва маиший хизмат ходимлари чакана товар обороти планини 20 миллион сўмлик ошириб бажарадилар ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажмини пландаги 15,6 процент ўрнига 17,3 процент кўпайтирадилар. Савдо корхоналари тармоғини 63 минг квадрат метр, умумий овқатланиш корхоналари тармоғини 35 минг ўринга кенгайтириш мўлжалланади. 114,4 минг тонна гўшт аҳолидан харид қилинади ва ёрдамчи хўжаликларда етиштирилади.

1,4 миллиард киловатт-соат электр энергия, 380 минг гигакалория иссиқлик энергияси, 60 минг тонна прокат, 56 минг тонна дизель ёнилғиси, 42 минг тонна автомобиль бензини иқтисод қилинади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари 1984 йил ва умуман беш йилликнинг тўрт йили топшириқларини ошириб бажариш учун куч-ғайратларини аямай меҳнат қиладилар, деб КПСС Марказий Комитетига ва унинг Сиёсий бюросига ваъда берадилар.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМАЛАРИ, КОРХОНАЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ ЙИҒИЛИШЛАРИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

*

Область комсомол комитети ташкил этган «Чорвадор» қисқа курсида областимизнинг бир группа йигит қизлари ўз тажрибаларини бойитдилар. Суратда: ёш чорвадорлар машҳур сут соғувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофотининг лауреати Анастасия Ивановна Чудная билан суҳбатлашмоқдалар.

В. Портнов фотоси.

*

ЯКДИЛЛИК ВАЗИЯТИДА

МАРТ 4 ЯКШАНБА — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР

СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи 117-Тошкент — Октябрь сайлов округи жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари вакилларининг сайловолди кенгаши партия билан халқ бирлигининг ёрқин намойишига айланди. Кенгаш 18 январь куни В. И. Ленин номли Тошкент давлат университетининг маданият саройида бўлди.

«Миконд» заводининг ишчиси А. Е. Васильева ўз нутқида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Иномжон Бузрукович Усмонхўжаев мамлакат давлат ҳокимияти Олий органи депутатлигига номзод қилиб кўрсатилиши якдиллик билан маъқулланганлигини айтди. У КПССнинг жанговар отряди бўлган Ўзбекистон Коммунистик партиясига раҳбарлик қилиб коммунизм қуриш ишига, Ўзбекистон экономикаси ва маданиятини равнақ топтиришга ўзининг бутун кучи, билими ва тажрибасини сарфламоқда.

«Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба союз комитетининг раиси Р. Ф. Хўжаев, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг инженери Н. Ҳ. Раззоқова, «Строймеханизация» тресты партия комитетининг секретари В. В. Ерхов, бадиий буюмлар фабрикасининг директори Р. Отажонова, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети комсомол комитети секретарининг ўринбосари С. Иванченко кўрсатилган номзодни қўллаб-қувватладилар.

Кенгаш 117-Тошкент — Октябрь сайлов округидан **Иномжон Бузрукович Усмонхўжаев**ни СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатишни қўллаб-қувватлаш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилди ва ундан мазкур сайлов округидан овозга қўйилишга розилик беришни сўради.

Қорақалпоғистон АССРдан СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Мўйноқ сайлов округи жамоат ва меҳнат коллективлари вакилларининг Мўйноқ шаҳрида округ сайлов олди кенгаши бўлди.

Балиқ саноати Мўйноқ ишлаб чиқариш бирлашмаси консерва цехининг контрол-ўлчов асбоблари слесари Т. Мамбетниёзов консерва цехи ишчиси Г. Ш. Қўшчонова мамлакат давлат ҳокимияти Олий органи Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилганлиги округда зўр маъқуллаб кутиб олинганлигини айтди. У илғор ишчини депутатликка ўз номзоди қилиб кўрсатган меҳнат коллективларининг қарорларини қўллаб-қувватлашни таклиф этди.

Мўйноқ матлубот союзи новвойхонасининг ишчиси И. Алибекова, район касалхонасининг ҳамшираси С. Бўронбоева, «Орол» совхози директорининг ўринбосари О. Сейидназаров, бошқа нотиқлар бу таклифни қўллаб-қувватладилар.

Кенгаш **Гулсара Шарипова Қўшчонова**ни 562-Мўйноқ сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод этиб кўрсатишни қўллаб-қувватлашга ва ундан шу сайлов округидан овозга қўйилишга розилик беришни сўрашга қарор қилди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ XXI ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Тошкент область партия ташкилотининг XXI конференцияси 1984 йил 21 январда Тошкент область партия комитети мажлислар залида бўлади.

Конференция соат 10 да иш бошлайди.

Делегатлар 20 январь соат 11.00 дан 18.00 гача область партия комитети Сиёсий маориф уйининг биринчи қаватида рўйхатга олинадилар.

ЭНГ ЯХШИ ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИКЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика министрликлари ва идораларининг қишлоқ ёрдамчи хўжаликларини ривожлантириш юзасидан ўтказилган социалистик мусобақанинг 1983 йилги якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари:

Тошкент область ижроия комитети умумий овқатланиш бошқармасининг **Ангрен умумий овқатланиш тресты ёрдамчи хўжалиги коллективига** берилди. Бу коллектив 200 тонна, яъни 1982 йилга нисбатан 38 процент кўп гўшт етиштириб, аҳолига реализация қилишга эришган, чўчқаларни урчитиб кўпайтириш ҳисобига уларни 4,5 минг бошга етказишни таъминлаган, насл олиш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларни 103 процент, озиқ-овқат чиқитларини йиғиб, улардан фойдаланиш мажбуриятларини 166 процент бажарган. Байроқ Наманган умумий овқатланиш трестидан олиб берилади.

Кўчма Қизил байроқ **Сирдарё областидаги Киров номли каналли ишлатиш бошқармаси ёрдамчи хўжалиги коллективи**га берилди, бу коллектив гўшт етиштиришни 1982 йилга нисбатан 1,8 баравар кўпайтирган, қорамол туёғини 2,7 баравар, асалари уяларини 12 процент оширган, бошқарманинг ҳар бир ходими ҳисобига 127 килограмм гўшт, 94 килограмм сут, 187 дона тухум ва 6,8 килограмм асал етиштиришга эришган. Байроқ В. И. Ленин номидаги Янгиер бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинатидан олиб берилади.

ЁШ САЙЛОВЧИ КЛУБИ

«Мен 18 ёшдаман. Жамият учун нима иш қилдим!», «Коммунизм қурувчиси қандай киши бўлиши лозим!» деган саволлар ва йигит қизларни тўлқинлантираётган бошқа масалалар ёш сайловчи клубида ўтказилаётган учрашувларнинг мавзуи бўлиб қолди. Клуб В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети қошида ташкил этилган.

Клубда СССР Олий Советига сайловда биринчи марта иштирок этадиган ёшлар билан суҳбатлар ўтказилди. Амалий механика ва математика факультетининг доценти А. Абдуллаев «Сенинг биринчи овозинг» мавзуида лекция ўқиди. Сиёсий иқтисод фани ўқитувчиси Н. В. Колбин мамлакатимизда ва капиталистик давлатларда сайловнинг қандай бориши ҳақида гапириб берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, университет ректори С. Х. Сирожиддинов ёшларни халқ вакилларининг кўп қиррали фаолияти билан, уларнинг партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети сўнгги пленумлари қарорларини амалга оширишда қандай иштирок этаётганликлари билан таништирди.

Университет партия комитети тарих фанлари доктори А. С. Содиқов, тарих факультети декани Г. А. Ҳидоятов каби таниқли олимларни студентлар ўртасида агитация иши олиб боришга жалб этди.

Клуб ана шундай «амалий» программада иш олиб бормоқда. Бу программа яна шуниси билан қизиқарлики, бу ерда ёш сайловчилар яхши ҳордиқ чиқаришлари, студентлар драма студиясининг томошаларини, «Эврика» вокал чолғу ансамблининг концертларини кўришлари мумкин.

ҚЎШИМЧА 625 МИНГ СЎМЛИК МАҲСУЛОТ

«Лаззат» бирлашмаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқи текстида қўйилган вазифаларни баланд руҳ билан кутиб олдилар. Бу ҳужжатларни кенг муҳокама қилиш корхона ҳар бир меҳнаткаши қалбида чуқур из қолдирди.

Бирлашма коллективи ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили планини муддатидан илгари бажарди, 1984 йил учун зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятларни юксак меҳнат кўтаринкилиги билан қабул қилади:

ЯНГИЙЎЛДАГИ «ЛАЗЗАТ» КОНДИТЕР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1984 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ишлаб чиқариш ҳажми бўйича давлат плани муддатидан илгари — 1984 йилнинг 27 декабригача бажарилади ва пландагидан ташқари 625 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинади, топшириқдагига қўшимча 200 тонна кондитер маҳсулотлари ва 50 тонна хамиртуруш ишлаб чиқарилади.

Барча цехлар ва хизматларда ишлаб чиқариш ҳамда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш асосида иш вақтининг фойдасиз йўқотилиши камайтирилади. Меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш, иш вақтидан, илғор тажриба, янги техникадан янада тўлароқ фойдаланиш ҳамда ишнинг механизация ва автоматизация даражасини ошириш ҳисобига меҳнат унумдорлигининг пландагига қараганда 1 процент ортишига, саноат маҳсулоти таннархининг қўшимча 0,5 процент камайтирилишига эришилади.

Иқтисодий тежамкорликка катта эътибор берилади ва моддий ресурслардан оқилона фойдаланиш, ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, маҳсулот сифатини ошириш ҳисобига 310 минг киловатт-соат электр энергияси, 1 минг гигакалорий иссиқлик энергияси тежалади.

Меҳнат коэффициенти иштирокини қўлланган ҳолда меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формасини янада такомиллаштириш юзасидан чоралар кўрилади. Ишчиларнинг ками билан 65 проценти меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаси билан қамраб олинади. Кадрлар қўнимсизлиги, иш вақти йўқотилишини кескин камайтиришга эришилади. Ками билан 100 нафар ишчи тайёрланади ва малакаси оширилади.

Ёрдамчи хўжаликнинг моддий базасини янада мустаҳкамлаш бўйича ишлар давом эттирилади. 1984 йилда чорвачилик маҳсулоти 1982 йилдагига нисбатан 3 баравар кўп реализация қилинади.

Кондитер ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи Янгийўл шаҳар ва Тошкент области барча меҳнаткашларини меҳнат унумдорлигини пландагига нисбатан 1 процент ошириш, маҳсулот таннархини қўшимча 0,5 процент камайтириш юзасидан бошланган ташаббусни қўллаб-қувватлашга чақиради.

Янгийўл кондитер ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь, 1983 йил декабрь Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб, зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг тўла бажарилишини таъминлаш учун юксак унум билан меҳнат қилади ва коммунизм қурилиши ишига муносиб ҳисса қўшади.

Ушбу социалистик мажбуриятлар бирлашма ишлаб чиқариш коллективларининг йиғилишларида муҳокама қилиниб қабул этилган.

● Қарши чўли конининг арзон ёнилғиси республика пойтахтига етиб келди. 204 километрга чўзилган Сирдарё ГРЭСи — Тошкент янги газ-магистраль канали ишга тушди. Ана шу янги магистраль шу йилнинг ўзидаёқ Тошкентдаги қатор саноат зоналарини қўшимча кўплаб миллиард кубометр табиий ёнилғи билан таъминлай бошлайди.

Суратда: (чапдан) «Средазнефтегазстрой» трестининг илғор монтажчиларидан Николай Пак, Маҳамад Хўжаев ва Александр Сипягинларни кўриб турибсиз.

Р. Шагаев фотоси.

(ЎзТАГ).

ЙИЛЛИК ПЛАН МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг «Узстальконструкция» ихтисослашган тресті ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съезди, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейин бўлиб ўтган Пленумлари тарихий қарорларини амалга ошира бориб, 1984 йилда зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиладилар:

«УЗСТАЛЬКОНСТРУКЦИЯ» ИХТИСОСЛАШГАН ТРЕСТИ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИНИНГ 1984 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Товар қурилиш маҳсулоти ва қурилиш-монтаж ишлари ҳажми бўйича йиллик план муддатидан илгари — 1984 йилнинг 25 декабригача бажарилади. Тугалланмаган ишлаб чиқариш ҳажми планда белгиланганига нисбатан 150 минг сўмга камайтирилади. Монтаж ишларининг юксак сифатли бўлиши таъминланади, объектларнинг камида 90 проценти «яхши» ва «аъло» баҳолар билан фойдаланишга топширилади.

Монтаж ишларининг техник даражасини ошириш, қурилиш ишлаб чиқариши ва меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш, социалистик мусобақани янада авж олдириш, йирик блокли конструкциялар монтажи бўйича илғор тажрибани кенг жорий қилиш ҳисобига қурилишда меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича белгиланган топшириқ 1 процент ортиғи билан бажарилади.

Ёрдамчи пудратчи ишлар йиллик ҳажмининг ками билан 60 проценти бригада пудрати усули билан бажарилади. Рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этиш ва янги техникани ривожлантириш бўйича тадбирларни амалга ошириш, ишларни механизациялаш ҳамда меҳнатни илмий уюштириш ҳисобига шартли 100 минг сўмлик маблағ тежаб қолинишига эришилади. Монтаж ишлари таннархининг планда белгиланганига нисбатан 0,5 процент камайиши таъминланади.

Моддий ва энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш ҳисобига йил давомида 62 тонна металл прокати, 6,2 тонна электродлар ва бошқа ёрдамчи материаллар, 3,1 тонна ёнилғи-мойлаш материаллари, 4750 киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинади. Йил давомида 200 нафар малакали монтажчи тайёрланади.

Москваликларнинг меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини янада мустаҳкамлаш учун ҳаракатни авж олдириш ҳақидаги ташаббуси қўллаб-қувватланади.

Ушбу социалистик мажбуриятлар трест ишлаб чиқариш коллективларининг йиғилишларида муҳокама қилиниб қабул этилган.

ЧИРЧИҚ САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА

АМАЛИЙ ЖАВОБ

«Ғунча» тикув фабрикасининг коллективи КПСС Марказий Комитети декабрь (1983 йил) Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бериш мақсадида ўз имкониятларини қайта кўриб чиқиб, беш йилликнинг тўртинчи йили учун оширилган социалистик мажбурият қабул қилди. Бу йил аввал мўлжалланганга кўра планга қўшимча 200 минг сўмлик эмас, 250 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

Тўқувчилар меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент ошириш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг планда белгиланган таннархини 0,3 процент арзонлаштиришга ҳам аҳд қилдилар.

УНДАН ОРТИҚ МАМЛАКАТГА

«Чирчиксельмаш» заводи коллективи Мозамбик республикасига культиваторларнинг навбатдаги туркумини жўнатди. Болгария ва Сурияга эса ариқ қазувчи ва тупроқни текисловчи универсал машиналар юборилди.

Машинасозлар маҳсулотининг шуҳрати йилдан йилга ортиб боряпти. Ҳозирги пайтда корхонада ишлаб чиқарилаётган қишлоқ хўжалик машиналари жаҳондаги ўндан кўпроқ мамлакатга экспорт қилинмоқда.

КУЙ РАНГЛАРДА ЖИЛОЛАНАДИ

Трансформатор заводида музика асарларини ижро этиш пайтида ранг тасвир берадиган қурилмалар кўплаб ишлаб чиқарила бошланди. Бу қурилма магнитофон, электрофон ёки электр музика асбоблари билан биргаликда ишлашга мўлжалланган. Қурилма комплекти пахта чаноғи шаклини эслатувчи иккита колонкадан иборат.

Шу йилнинг ўзида завод 3 мингта ана шундай рангли қурилма ишлаб чиқаради.

Э. МАДИЁРОВ.

МАҲОРАТ КОНКУРСИ

Чирчиқ пойабзал фабрикасида хром кўн товарлари бичиқчиларининг республика маҳорат конкурси бўлиб ўтди. Конкурсни ўтказишдан мақсад ишнинг энг самарали, материалларни тежаб-тергаб сарфлаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулотнинг аъло сифат даражасида бўлишига қаратилган усулларини аниқлашдан иборат эди. Республика Енгил саноат министрлиги қарори билан ўтказилган бу конкурсда, Тошкент, Қўқон, Самарқанд, Андижон, Янгийўл ва Чирчиқ шаҳарларидаги пойабзал фабрикаларининг бичиқчилари қатнашдилар. Конкурс натижаларига кўра биринчи ўринни Чирчиқ пойабзал фабрикасининг ишчиси Л. Белобородова эгаллади. Иккинчи ўрин эса янгийўллик пойабзалчи Э. Ҳаялига берилди. Қўқон пойабзал фабрикасининг бичиқчиси Т. Вишневская учинчи ўринни олди.

Касб маҳорати бўйича ўтказилган бу конкурсда иштирок этган барча пойабзалчилар эсдалик совғалари, Фахрий ёрлиқлар билан тақдирландилар. Илғор ва тажрибали бичиқчиларнинг иш усулларини кенг оммалаштиришга қаратилган тадбирлар ҳам белгиланди.

Х. ЖАМОЛИДДИНОВА,
Чирчиқ пойабзал фабрикасининг мастери.

ЛАУРЕАТЛИК ДИПЛОМИ ВА НИШОНЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Область партия комитетида адабиёт, санъат, бадиий ҳаваскорлик ижодиёти, фан, техника ва ишлаб чиқариш бўйича 1983 йил учун Тошкент область Ленин комсомоли мукофотларига сазовор бўлган бир группа ижодкор ёшларга лауреатлик дипломи ва нишонларини топширишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишни область комсомол комитетининг секретари Х. М. Абдураимов кириш сўзи билан очди. Область комсомол комитетининг биринчи секретари М. М. Маҳмудов мукофотга сазовор бўлган талантли ижодкор йигит-қизларни, ишлаб чиқаришнинг ёш илғорларини самимий қутлади.

Тантанага Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти П. Қ. Хабибуллаев, академиклар О. Акромхўжаев, А. Имомалиев, К. Зуфаров, СССР халқ артисти Сора Эшонтўраева каби республикамизнинг донгдор кишилари ҳам таклиф этилган эди. Улар ёшларга лауреатлик дипломи ҳамда нишонларини тантанали суръатда топшириб, область Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлганларни самимий қутладилар, ижодда, илмий изланишларда ва меҳнатда янги муваффақиятлар тиладилар.

Мукофотларни топшириш маросимида область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев нутқ сўзлади.

ҚИЙИНЧИЛИКЛАРДАН ЧЎЧИМАЙ

ОБЛАСТЬ XXI ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТИ МУЛОҲАЗАЛАРИ

Эрта баҳордан тортиб, то кеч кузгача боғларимиз тароввати ўзгача бўлади. Бригадамизга қарашли 50 гектардан ортиқ олмазорларнинг деярли ҳаммаси кейинги йиллар мобайнида бунёд этилган бўлиб, дарахтлар тўла ҳосилга кирган. Боғларимизда 19 турдаги энг яхши навлардан иборат эртаки, ўртаги ва кечки олма дарахтлари ўстирилмоқда.

Бригадамиз аъзолари олдида турган энг муҳим вазифа эса ана шу ёш дарахтларни барча агротехника қоидалари асосида парваришлаб, уларни касалликлардан, зараркунандалардан асраш, мўл ҳосил олинишини таъминлашдан иборат. Узоқ йиллардан буён хўжалигимизда меҳнат қилиб келаётган боғбонлардан А. Мумбеков, Г. Серикбоева, К. Мирзаева ва Ў. Қорақулов сингари ўртоқларнинг маслаҳатлари ва илғорлар тажрибаси асосида иш тутиб, ҳар йили план ва топшириқларимизни зиёдаси билан уддалаб келмоқдамиз.

Областимиз коммунистларининг яқинда ўтказиладиган катта анжуманига коллективимиз ҳам муносиб совға ҳозирлади. Бригадамизда ўн биринчи беш йилликнинг уч йиллик плани ортиғи билан бажарилди: давлатга пландаги 720 тонна ўрнига 1338 тонна мева етказиб бердик. Айни кунлардаги ҳисоб-китобларимиз шуни кўрсатмоқдаки, коллективда шу йилнинг охиригача ўн биринчи беш йиллик плани ҳам ортиғи билан уддаланади.

Олдимизда турган бундай юксак вазифани шараф билан ўринлаш учун эрта куздан боғлар парваришига катта эътибор бера бошладик. Барча дарахтлар ҳашаротга қарши дориланди. Эрта баҳорда эса бу тадбир яна такрорланади. Ҳозиргача ҳар гектар ерга 200 килограммдан минерал ўғит берилди. Дарахт қатор оралари чопиб қўйилди. Мўл ҳосил учун мустаҳкам замин яратилмоқда.

Ютуқлар ўзимизники, лекин биз боғбон ва соҳибкорлар мўл-кўлчиликни вужудга келтиришда ҳамма имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланяпмизми? КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини бажариш, СССР Озиқ-овқат программасининг амалга оширилишига муносиб ҳисса қўшиш учун бундан буён нималарга эътибор беришимиз керак?!

Оддий коммунист, конференция делегати сифатида мен ана шулар ҳақида мулоҳаза юритишни бурчим деб биламан. Сир эмас, ҳосил тупдан олинади. Лекин бунинг ўзи бўлмайди, албатта. **Мева дарахтлари вақти-вақти билан ёшартирилиб, янгиланиб, навлар алмаштирилиб турилиши керак. Ана шунда бундай дарахтлардан мўл ва сифатли ҳосил олиш мумкин.** Афсуски, айрим хўжаликларда бу масалага эътибор берилмаяпти. **Бир вақтлари барпо этилган эски боғлар ҳамон сақланиб турилибди.** Табиийки, бундай мевазорлардан барқарор ҳосил олинмайди. Чунки дарахтлар қари бўлгач, касалликка тез берилади, мевалари майдалашади, ҳашаротларга қарши дорилар яхши наф келтирмайди.

Бундай ҳол бизнинг хўжалигимизда ҳам мавжуд эди. Коммунистлар йиғилишида масалани кескин қўйдик. Мевазорларни янгилаш ишлари бошлаб юборилди. Энг сархил, пастак бўлиб ўсадиган мева навлари келтириб экилмоқда. Бундай навли майдонларда дарахт қатор ораларига ишлов бериш, ҳосилни йиғиб-териб олиш ишларини бемалол механизация ёрдамида бажариш мумкин бўлади.

Мен кўпдан буён яна бир муаммо ҳақида ўйлайман. **Бизда мева дарахтларининг тури камайиб кетмоқда. Шафтолизорлар, гилос ва олчазорлар, қулупнай ва малиназорлар ҳозир хўжаликларда кам учрайди. Мева плани асосан олма ва бошқа айрим маҳсулотлар ҳисобига бажарилмоқда.** Лекин дастурхонда ҳамма нарса тўкин бўлиши керак!

Нега бу масалани ҳал этиш мумкин эмас? Шахсий хўжаликларда амалга оширилаётган бу ишларни нега давлат хўжаликлари, колхозларда йўлга қўйиб бўлмайди?! Бўлади, албатта. Бунинг учун хўжалик раҳбарлари астойдил қизиқишлари: **гилос, шафтоли ва бошқа шунга ўхшаш мева маҳсулотлари етиштириш билан шуғулланувчи боғбонларнинг манфаатдорликларини оширишлари керак. Ана шундай бу хилдаги мевалар етиштириш кўпаяди. Уларнинг бозорлардаги нархи арзонлашади.** Тўғри, айтайлик олмага нисбатан гилос, нок, олча ва бошқа мева маҳсулотлари етиштириш анча машаққатли. Кўп меҳнат талаб қилади. Лекин қийинчиликлардан чўчиб, умумманфаатини ўйламаслик инсофдан эмас. Менимча, боғбону-соҳибкорларнинг олдида турган энг муҳим вазифалардан бири меҳнаткашлар дастурхонини ҳамиша турли ноз-неъматлар билан тўкин қилишдан иборатдир. Шунда биз мамлакат Озиқ-овқат программасини тўла-тўкис бажарилишига муносиб ҳиссамизни қўшган бўламиз.

Баян ТЎРАБЕКОВА,
Орджоникидзе районидаги «Қибрай» совхоз-заводи бригада бошлиғи.

ҚУРИЛИШЛАР УЧУН

ҒАЗАЛКЕНТ тоштарошлик комбинати коллективи ишлаб чиқараётган бинокорлик материалларига эҳтиёж тобора ортмоқда. Чунки йил сайин кенгайиб бораётган капитал қурилиш кўлами бундай материалларни тайёрлашни кўпайтиришни тақозо этмоқда. Коллектив мижозлари сафига янгилари қўшилмоқда. Қардош республикалардан тушаётган буюртмалар ҳам ортиб боряпти.

Шуни ҳисобга олган корхона меҳнат аҳли ўн биринчи беш йилликнинг марказий йилида ишлаб чиқариш ҳажмини анча кенгайтириш режаларини тузди.

Ишлаб чиқаришнинг бошқа қатор муҳим кўрсаткичлари ҳам ортди. Жумладан, меҳнат унумдорлигининг ортиш суръати 3,3 процентни ташкил этди. Фойда олиш плани ҳам ошириб бажарилди. Комбинат коллективи марказий йилни яхши якунлаш, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик қутлуғ санасини муносиб нишонлаш учун иш суръатини тобора тезлаштирмоқда.

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ОРТАДИ

Ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига

АНГРЕНДАГИ «Узбекшахтострой» трестида қатор бригадалар коллективлари бир беш йилликда ўн йиллик топшириқни бажариш юзасидан бошланган ватанпарварлик ҳаракатида фаол қатнашмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан уддалашяпти, планларнинг ой сайин ортиғи билан бажарилишини таъминламоқдалар.

Сўзи билан иши бир ана шундай коллективлар ҳақида сўз кетганда Яков Генрихович Янцен раҳбарлигидаги бригадани ҳам биринчилар қаторида тилга оладилар. Чунки, аҳил ва иноқ бу коллективнинг ишлаб чиқариш кўрсаткичлари юксак бўляпти.

Бригада аъзолари меҳнатни пухта ташкил этиш, ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, иш вақтидан оқилона фойдаланиш туфайли ҳар сменада топшириқни икки баравар ва ундан ҳам ошириб адо этмоқдалар. Уларнинг ўртача иш кўрсаткичлари 225 процент атрофида бўлмоқда. Шунинг учун ҳам моҳир сувоқчилар ҳозирги вақтда ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига ишламоқдалар.

Коллектив эришаётган ютуқларда ўз касбини пухта эгаллаган тажрибали бинокорларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Айниқса, бригада бошлиғи Яков Генрихович меҳнатга коммунистик муносабат намуналарини кўрсатмоқда. У доим мураккаб операцияларни бажаради. Ҳар сменада белгиланганига нисбатан 2,5 баравар кўп бунёдкорлик ишларини амалга оширмоқда. Ўзининг ҳалол ва унумли меҳнати билан коллектив ҳурматини қозонган Л. Правдина, А. Мурсикаев каби сувоқчилар ҳам касбдошларига ўрнак бўляпти. Улар барча топшириқларни тез ва сифатли бажаришяпти.

КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорларида капитал қурилишини янада ривожлантириш бўйича қўйилган янги вазифалар бригада аъзолари қалбидан чуқур жой олди. Улар биноларни суваш ишлари суръати ва сифатини янада оширишга астойдил ҳаракат қилмоқдалар, иш кўрсаткичларини кун сайин оширмоқдалар.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

● Тошкентдаги 2-трамвай депосининг Абдусодиқ Эргашев етакчилигидаги слесарлар бригадаси вагонларнинг механика қисмларини ремонт қилишда барчага ибрат бўляпти. Аҳил коллектив смена топшириқларини 120 процентгача етказиб бажариб социалистик мусобақада пешқадамлар сафида бораяпти.

Суратда: А. Эргашев иш устида.

В. Портнов фотоси.

«МУСОБАҚАНИ ҚАНДАЙ УЮШТИРИШ КЕРАК?»

Владимир Ильич Лениннинг ушбу мақоласи 1917 йил декабрида ёзилган бўлсада, аммо биринчи марта бундан 55 йил муқаддам, 1929 йил 20 январида «Правда» газетасида босилиб чиқди. Орадан ярим асрдан кўпроқ вақт ўтганлигига қарамай, мазкур мақола В. И. Лениннинг бошқа асарлари каби ўз актуаллигини, назарий фикрлари ҳамда чуқур илмий хулосалари аҳамиятини йўқотган эмас.

Мақолада социалистик мусобақанинг ишлаб чиқаришни ривожлантиришдаги ва умуман жамият тараққиётини жадаллаштиришдаги бебаҳо роли асослаб берилган. В. И. Ленин мусобақа фақат социализм шароитидагина чинакам маъно касб этиб, катта самара беришини олдиндан кўра билди. У бундай деб ёзган эди: «Социализм мусобақани сўндирмайдигина эмас, балки аксинча, уни ҳақиқатан **кенг,** ҳақиқатан **оммавий** кўламда ишга солиш учун, меҳнаткашларни ҳақиқатан кўпчилигини шундай иш майдонига тортиш учун биринчи марта имкон берадики, улар бу иш майдонида ўзларини кўрсата оладилар, ўзларининг лаёқатларини ўстира оладилар, талантларини юзага чиқара оладилар, бу лаёқат ва талантлар эса халқда тўлиб-тошиб ётибди».

В. И. Ленин Улуғ Октябрь социалистик революцияси оламшумул-тарихий ғалаба қозониши биланоқ тез орада ёзган ушбу мақоласида ҳокимият халқ ҳукумати қўлига ўтган бир вақтда мусобақани уюштиришни асосий вазифалардан бири қилиб қўяди. У мусобақани, дадил почин ва тадбиркорликни ҳақиқатан ҳам оммавий равишда кенг ёйиш имконияти туғилганлигини ҳаммадан аввал кўра билди ва бу ҳаракатни қулоч ёйдириш йўлларини белгилаб берди.

Улуғ доҳий халқ оммасининг куч-қудратига, ғайрат-шижоатига, истеъдодига ҳамиша катта ишонч билан қараган ҳамда шу оммага таянган ҳолда иш тутган эди. Омма орасида яхши ташкилотчилар, талантли кишилар сон-саноқсиз эканлигини доимо эслатар эди.

Мақолада В. И. Ленин 1917 йил Октябрь революциясининг буюк кучини, унинг ҳаётийлиги ва енгилмаслигини алоҳида уқтириш билан бирга, унинг янги ҳаётни яратишдаги, янги хислатларни уйғотишдаги ролини ҳам кўрсатиб ўтади. Мусобақани уюштириш ҳам Улуғ Октябрь берган самаралардан биридир.

Социализм шароитида ҳисобга олиш ва контроль қилиш катта аҳамиятга молик. В. И. Ленин ҳисобга олиш ва контроль қилишнинг асосий принципларини ишлаб чиқди. Бу қоидалар унинг мазкур асарида ҳам ўз ифодасини топган. Унинг фикрича, ҳисобга олиш ва контроль қилиш ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларида энг муҳим иқтисодий вазифа бўлмоғи лозим. Буни у социалистик қайта қуришнинг моҳияти деб ҳисоблайди.

В. И. Ленин меҳнат миқдори, маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни тақсимлаш устидан умумхалқ, миллион-миллион ишчи ва деҳқонларнинг ихтиёрий равишда, ғайрат ва революцион ташаббуси билан қўллаб-қувватлаб туриладиган ҳисобга олиш ва контролни уюштириш, бу ишни умумдавлат миқёсида ташкил этиш вазифасини ўртага қўяди. Айни пайтда у текинхўрлар, муттаҳамлар, безорилар ва умуман жамият фаолиятидан ўзини четга тортувчи кишиларга қарши кескин курашишга даъват қилади.

Мақолада социализмнинг асосий принципларидан бири — «ишламаган тишламайди» деган принцип хусусида ҳам гап боради. Ленин буни амалий равишда татбиқ қилиш кераклигига эътиборни жалб этади.

Социалистик мусобақани уюштириш, уни кенг қулоч ёйдириш тўғрисидаги ленинча принципларни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси янада ривожлантирди ва бунга янги маъно касб этди. КПСС мусобақанинг ривожланган социализм шароитида халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида, мамлакатнинг бутун ижтимоий-сиёсий ҳаётида тутган ўрни ва ролига доимо катта эътибор бериб келмоқда. КПСС XXVI съездининг материалларида, Марказий Комитетнинг кейинги Пленумлари қарорларида социалистик мусобақани уюштириш ҳамда кенг авж олдиришга доир муҳим қоидалар ва амалий тадбирлар белгиланиб, муваффақиятли равишда турмушга жорий қилинмоқда.

В. И. ЛЕНИН ИЛМИЙ МЕРОСИДАН

Чинакам умумхалқ ҳаракати тусини олаётган, анча юқори поғонага кўтарилган социалистик мусобақа иқтисодий ва социал тараққиётнинг қудратли воситаси, меҳнаткашларни сиёсий, аҳлоқий ва меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш мактаби бўлиб қолди. Социалистик мусобақа илғор тажриба билан, қимматли ватанпарварлик ташаббуслари билан муттасил бойиб бормоқда. Уни ташкил этиш форма ва методлари такомиллашаяпти.

«Бизнинг муваффақиятларимиз, — дейилади КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг партия Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленумидаги нутқи текстида,—меҳнаткашларни сафарбар этишга, одамларнинг топширилган ишга ижодий ёндошишига, социалистик мусобақани янада ривожлантиришга ҳал қилувчи даражада боғлиқ бўлади».

Бутун мамлакатда бўлгани каби пойтахт области олдида ҳам янги, янада ёрқин уфқлар очилмоқда. Ҳар бир иш жойида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини, иш сифатини ошириш учун қизғин кураш олиб борилаяпти. Тошкент областининг саноат корхоналари, қурилиш участкалари, совхоз ва колхоз далаларида, бошқа муассасаларида меҳнат аҳли социалистик мусобақа байроғи остида халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида катта ютуқларни қўлга киритмоқда.

Социалистик мусобақа эндиликда миллионларча кишиларнинг жонли ишига ва қудратли кучга айланди. Совет кишилари КПСС XXVI съездининг, Марказий Комитет 1983 йил декабрь Пленумининг, ўнинчи чақириқ СССР Олий Совети тўққизинчи сессиясининг тарихий қарорларини бажариш, Ватанимизни янада гуллатиб яшнатиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Темур РАСУЛЕВ.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ МАКТАБНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

ҲАР ТОМОНЛАМА КАМОЛ ТОПСИН

МАМЛАКАТИМИЗДА — ёш авлоднинг яхши ўқиши, мароқли дам олиши, ҳавас билан касб эгаллаши учун ҳамма имкониятлар мавжуд. КПСС Марказий Комитетининг янги программ ҳужжати — «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари» ҳақидаги лойиҳаси ана шу беқиёс меҳрибонликнинг яна бир тимсолидир. Бу лойиҳада болалар саломатлигига эътибор партиямиз сиёсатининг диққат марказида эканлиги алоҳида таъкидланган. «Мактабни ислоҳ қилиш унинг фаолиятида тўпланиб қолган бир қанча салбий ҳолатларни, жиддий камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш мақсадини ҳам кўзлайди», дейилади лойиҳанинг биринчи бобида.

Дарҳақиқат, мактабларда олиб борилаётган тадқиқотлар бундай қийинчиликлар борлигини кўрсатмоқда. Ўқув программаларининг ўта тиғизлиги, дарсликларнинг ҳаддан ташқари мураккаблиги, иккинчи даражали материаллар кўпайиб кетганлиги ўқувчиларнинг сурункали толиқишига, улар саломатлигида жиддий ўзгаришлар рўй беришига сабаб бўлмоқда. Хусусан, гигиеначилар ва физиологларнинг кузатишлари бўйича кейинги йилларда мавжуд программалар болаларга оғирлик қилаётгани маълум бўлди. Улар дарслар билан кўпроқ машғул бўлиб қолиб, очиқ ҳавода кам бўлаётирлар ва кам ҳаракат қилмоқдалар. Оқибатда бу болалар соғлигига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Шу муносабат билан ҳозирги пайтда мактаб ўқувчисининг оғирини енгил қилиш масаласи биргина педагогларнинггина эмас, балки психологлар, физиологлар, гигиеначиларнинг ҳам билим ва маҳоратларини бир жойга жам қилишни талаб қилган, жуда кенг жамоатчиликнинг эътиборига молик масала бўлиб қолмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Аҳоли соғлиғини яхшилашга доир қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги 1982 йил август қарори ана шу масалаларни ҳал этишда самарали тадбирлар ишлаб чиқиш имконини берган эди. Бу қарорда аҳолини гигиеник тарбиялаш, унинг дам олишини яхшилаш, жисмоний тарбиянинг оммавийлигини ошириш борасидаги ишларни активлаштиришга алоҳида эътибор берилганди. Шунингдек, спорт ва туристик базалардан кишилар саломатлигини янада яхшилаш йўлида унумли фойдаланиш зарурлиги қайд этилган. Қарорда болалар ва ўсмирлар орасида гигиена билимларини кучайтириш ва кенг тарғиб қилиш, санитария активларини тайёрлашни янада яхшилашнинг муҳимлиги алоҳида уқтирилган.

«Мактаб касалликлари» деб ном олган хасталикларнинг олдини олиш, ёш авлод саломатлигини мустаҳкамлаш, уларни меҳнатга, ҳаётга тайёрлаш ўз тақдирини мактаб ўқувчиси билан боғлаган ҳар бир кишининг шарафли вазифасидир. Ана шулардан келиб чиқиб, ҳозирги пайтда болалар зиммасига тушадиган ўқиш билан боғлиқ оғирликларнинг оптимал нормаларини белгилашга доир муаммоларни ҳал этиш лозим. Нормалар ўқув программасида кўзда тутилган билимларни осонроқ ўзлаштириш ва иккинчи томондан маънавий эҳтиёжларни қондириш учун бемалолроқ вақт топиш имконини берадиган даражада бўлиши керак.

Лойиҳанинг «Таълим-тарбия жараёнининг сифатини ошириш» бўлимида ўқитишнинг мазмунини такомиллаштириш учун ҳар бир предмет ва синф бўйича ўқувчилар эгаллаши мажбурий бўлган маҳорат ва кўникмаларнинг энг мақбул ҳажмини белгилаб қўйиш зарурлиги таъкидланган. Айниқса, шу бўлимнинг 16-бандидаги «Гигиена масалаларига катта эътибор берилсин. Ҳар бир мактаб ўқувчиси гигиена ва медицина соҳасидаги зарур билимларни эгаллаб олиши, ўз организмини билиши ва уни тартибли сақлашни ўрганиши керак» деган жумлалар, айниқса, ҳаётийдир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ю. В. Андропов партиямиз Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленумида ҳам ана шу масалага катта эътибор берган эди.

Мактаб ёш авлодга юксак санитария маданиятининг асосларини сингдириши, социалистик жамиятимизнинг соғлиқни сақлаш ва мустаҳкамлаш ишидаги беқиёс имкониятларидан максимал даражада фойдаланиш учун болаларни гигиеник билимлар ва кўникмалар билан қуроллантириши зарур. Ҳозирги пайтда рус тилида ўқитиладиган мактабларнинг саккизинчи синфида «Ўқувчиларни гигиеник ва жинсий тарбиялаш» деб аталувчи янги курсларнинг киритилиши бу муаммони ҳал этишдаги дастлабки қадамдир. Кейинги йиллардан эса ўзбек мактабларининг саккизинчи синфлари ҳам бу курс асосида билим оладилар.

Аммо тажриба кўрсатганидек, ўқувчиларда гигиеник кўникмаларни шакллантириш ишлари даражаси бугунги кун талабларига жавоб бермаяпти. Шу пайтгача мактабларда саломатлик дарслари ташкил этиш йўлга қўйилгани йўқ. Ваҳоланки, ҳозирги давр мактаб — санитария-гигиена маорифининг маркази бўлиши, ўқувчиларни гигиеник билимлар билан қуроллантириши, ўқитувчиларнинг тиббий педагогик билимларини ошириши, ота-оналарга педагогик билимлар бериши зарурлигини тақозо этмоқда.

Асосий йўналишлар лойиҳасида мактаб фаолияти учун жуда-жуда зарур бўлган масалалардан бири — синфлардаги ўқувчиларнинг миқдорини камайтириш, уни аста-секин I—IX синфларда 30 кишига, X—XI синфларда 25 кишига келтириш вазифаси қўйилади. Дарҳақиқат, синфларда ўқувчиларни худди шундай сийраклаштириш санитария-гигиена нормаларига риоя этишни таъминлайди. Ўқувчиларда ўзлаштириш қобилиятини оширади, ўқув-тарбия самарадорлигини яхшилайди.

«Социалистик жамият ёш авлоднинг жисмоний жиҳатдан бақувват, соғлом, хушчақчақ бўлиб, меҳнатга ва Ватанни ҳимоя қилишга тайёр бўлиб ўсишидан жуда манфаатдордир», — дейилади лойиҳада. Алоҳида урғу берилган бу фикрлар ўқувчилар соғлиғи масаласи партия ва ҳукуматимизнинг ҳамиша диққат-эътиборида эканлигини яққол кўрсатади. Гап шундаки, ҳозирги мактаб боласининг ҳаёти унинг ҳаракат фаолияти тобора сусайиб бораётган айни пайтлардаги катта жисмоний ва руҳий зўриқишларга дош бериши керак. Хўш, бунга қандай эришиш мумкин? Инсоният тажрибада бу саволга аллақачоноқ жавоб тайёрлаб қўйган. Ёшлик, руҳий тетиклик ва бақувватликнинг манбаи — жисмоний тарбиядир. Шунга эришиш лозимки, физкультура ва спорт ҳар бир ўқувчининг кундалик эҳтиёжига айлансин. Бунинг учун эса лойиҳада жуда конкрет вазифалар белгиланган. Ҳар бир мактабда, ҳунар-техника билим юртида, барча таълим-тарбия муассасаларида етарли асбоб-ускуналар ҳамда анжомлар билан яхши таъминланган спорт заллари ва майдонлари барпо этилиши керак. Спорт болаларнинг севимли машғулотига айланиши, кўпроқ оммавий тадбирлар уюштирилиши лозим. Мактабларда катта танаффус вақтларида гимнастика машқларини йўлга қўйиш, ранг-баранг спорт ўйинларини уюштириш мақсадга мувофиқдир.

Лойиҳани ўқиган киши унинг мағзи болаларимизни меҳнатга ўргатиш, халқ хўжалик учун малакали ишчи синфи тайёрлашга эътиборни кучайтириш руҳи билан суғорилганлигини аниқ сезади. Аммо шуни ёдда тутиш керакки, меҳнатга ўргатиш жараёни анча масъулият талаб қилади. Биз, аввало, техника хавфсизлиги, меҳнат муҳофазаси, санитария-гигиена шароитларини тўла ҳисобга олишимиз керак. Чунки эндиликда ишлайдиган ёшлар такомиллашган станоклар, электр билан ҳаракатга келадиган агрегатлар, газ ишлатиладиган ускуналар билан шуғулланадилар. Бу эса ўқитувчилар, мактаб ва ўқув ишлаб чиқариш комбинатлари, хунар-техника билим юртлари директорларидан меҳнат муҳофазасини албатта таъминлашни талаб қилади.

Мактабларда, устахоналар, корхоналарда ишни шундай ташкил этиш керакки, ҳар қандай жароҳатланиш, касб касалликларининг келиб чиқишига мутлақо йўл қўймаслик керак. **Менинг назаримда охирги синфларда асосий куч ҳунар ўргатишга қаратилиши ва болалар тез-тез ишга жалб этилиши муносабати билан ўқув ҳафтасининг беш кунлик бўлиши тўғрисида ҳам ўйлаб кўрилса ёмон бўлмасди. Чунки, ҳам иш, ҳам тўлиқ ҳафта давомида ўқиш болани чарчатиб қўйиши мумкин.**

6 ёшдан бошлаб мактабга борадиган болалар учун дарсларнинг қанча давом этиши, уларнинг дам олишлари билан боғлиқ фикрлар ҳам янада конкретлаштирилиши лозим.

Лойиҳада ўқувчиларни иссиқ овқат билан таъминлашга оид қоидалар конкретлаштирилиши, ишлаган жойда калория кўп сарфланганлиги сабабли, кучлироқ овқат билан овқатлантириш муаммолари ҳал этилса, мақсадга мувофиқ бўлади, деб ўйлайман.

Биз аввало инсон учун бебаҳо бойлик бўлган саломатлик ҳақида ўйлашимиз керак. КПСС Марказий Комитетининг лойиҳасида ҳам ана шу масалага жуда катта эътибор берилган. Ёш авлод — эртанги кунимизнинг таянчи. У халқ хўжалигимизнинг истиқболи, умримиз давомчисидир. Шунинг учун ҳам унинг билими ва жисмоний камолати ҳақида пухта ўйлаб иш юритиш талаб қилинади.

Д. ШАРИПОВА,
Т. Н. Қори-Ниёзий номли Ўзбекистон педагогика илмий-тадқиқот институти болалар физиологияси ва мактаб гигиенаси бўлимининг мудири, биология фанлари кандидати.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

ИСТАРДИККИ...

● Ўтган йили қишлоғимизда бир группа қизлар Чиноз район қишлоқ хунар-техника билим юртига ўқишга киришган эди. Бир йил давомида улар бухгалтерия ҳисобчиси мутахассислигини эгаллашди. Лекин ҳозир ўз касблари бўйича иш топишда қийинчиликларга дуч келишмоқда. Айримлари эса бошқа соҳаларга ишга кириб кетишди. Шу муносабат билан мен ишчи кадрлар тайёрлашда уларга эҳтиёж тўла ҳисобга олинса, деган фикрдаман.

Олий ўқув юртларини битирган студентлар токи ишга жойлашгунларига қадар, уларга диплом берилмайди. Билим юртларида ҳам шу тартиб жорий этилса айни муддао бўлур эди. Битирувчилар ўз мутахассисликлари бўйича иш билан тўла таъминланган бўлар эдилар. Лойиҳада ана шу масалалар батафсилроқ изоҳланиши керак.

Г. МАМБЕТОВА,
студент.

* * *

● Лойиҳада мактабнинг ижодий ташкилотлар, маданият муассасалари билан ҳамкорлигини мустаҳкамлаш масалалари ўз ифодасини топишини истардим. Чунки, ёшларнинг санъатга яқинлашуви узвий бўлса эстетик тарбиянинг шаклланиши осонлашади. Бунинг учун маданият ва санъат муассасалари билан мактаблар биргаликда болаларни эстетик тарбиялаш бўйича аниқ программага эга бўлиши лозим.

Қ. МИРВАЛИЕВ,
Тошкент районидаги 27-ўрта мактабнинг таълим-тарбия бўйича директор ўринбосари.

УЗОҚНИ КЎЗЛАБ ИШ ЮРИТАЙЛИК

Ҳ. ТУРСУНҚУЛОВ номли колхоз меҳнаткашлари ҳар йили план ва социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариб, илғорлар сафидан мустаҳкам ўрин эгаллаб келмоқдалар. Беш йилликнинг ўтган уч йиллик планлари деҳқончилик ва чорвачилик соҳаларида ҳамма кўрсаткичлар бўйича анча ортиғи билан адо этилди.

Давлатга дон сотиш уч йиллик плани 172 процент, картошка сотиш плани 215 процент, сабзавот маҳсулотлари сотиш плани 144 процент бажарилди. Уч йил давомида давлатга пландаги 14 минг 300 тонна ўрнига 14 минг 748 тонна пахта, 214 тонна ўрнига 277 тонна гўшт, 2695 тонна ўрнига 2804 тонна сут, 276 миллион ўрнига 426 миллион дона тухум етказиб берилди. Ҳар бош сигирдан пландаги 3200 килограмм ўрнига 4244 килограммдан сут соғиб олинди.

1983 йил ҳам барча соҳаларда муваффақиятли якунланди. Бироқ колхоз пахтакорлари планни 97,2 процент бажариб, давлатдан 146 тонна «оқ олтин» қарз бўлиб қолдилар. Ҳосилдорлик пландаги 33,9 центнер ўрнига 32,9 центнер бўлди. Кейинги саккиз-ўн йил давомида биринчи марта бундай ҳол юз берди.

Яқинда мухбиримиз шу хўжаликда бўлиб, бош агроном Жўрақул ЗИЁЕВдан юқорида келтирилган рақамларни шарҳлаб беришни илтимос қилди.

— ТАҲЛИЛГА киришишдан аввал «сабаб» деган тушунча билан «баҳона» деган тушунча ўртасидаги фарқни аниқлаб олиш зарур деб ўйлайман. Агар камчилик ва нуқсонларнинг келиб чиқишига оид далиллар объектив бўлса, уни сабаб дейиш мумкин. Ҳар қандай субъектив далиллар эса сабаб эмас, баҳона ҳисобланади. Мен хўжалигимиз фаолиятига оид факт ва рақамларни худди шу нуқтаи назардан шарҳлашга ҳаракат қиламан.

Гапни пахтакорларимиз меҳнат қилаётган табиий ер шароитидан бошлаш ўринлидир. Чунки ер рельефи ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган факторлардан бири ҳисобланади. Бизда текис ва тўртбурчак шаклида бўлган бирорта ҳам карта йўқ. Илон изи карталарнинг эни бир ерда 20 метр бўлса, нарироқ бориб 200 метргача кенгайиб кетади. Бунинг устига сув юришига қараб эгат олишга тўғри келади. Оқибатда эгатлар ҳаддан ташқари қийтиқ бўлиб кетиб суғориш ҳам, ишлов бериш ҳам жуда ноқулай бўлади.

Ҳамма экин майдонларимиз туя ўркачидек баланд-паст. Ҳатто, шундай карталаримиз ҳам борки, техника воситалари у ёки бу агротехник тадбирни бажаришда фақат бир томонга қараб, яъни тепадан пастга ҳаракат қила олади. Пастдан юқорига қараб тортолмайди, қуввати етмайди. Бундай карталарга чигитни ҳам бир томонлама экамиз. Бир кун ўрнига икки кун вақт кетади. Культивацияда ҳам худди шундай.

Бизда чигитни тўла ва текис ундириб олиш ҳам осон эмас. Сабаби — карталарнинг этаги сойларга бориб тақалгани учун намлик етарли бўлиб, чигит тез униб чиқади. Юқорига кўтарилган сари намлик қочиб, чигит кечроқ унади. Оқибатда бир картанинг ўзидаги кўчатлар ривожланишда ҳар хил бўлиб қолади. Сувдан сўнг карталарнинг дўнг қисмида тупроқ тез етишиб, культивация бошлаш керак бўлса, қуйи қисми ҳали етилмаган бўлади. Культивация қилаётган трактор шу ердан орқага қайтишга мажбур бўлади. Яхлит картадаги ғўза-

МУТАХАССИС ШАРҲЛАЙДИ

ларга бир вақтда тенг ишлов берилмагандан кейин уларнинг бир текис ривожланмаслиги табиий, албатта.

Ерлар баланд—паст бўлгани учун тракторларнинг ҳаракат тезлиги ҳам бир маромда бўлмайди. Демак, экиш пайтида бир йўла солинадиган минерал ўғит, гербицид, шунингдек, чигитнинг ўзи ҳам эгатлар бўйлаб бир хил миқдорда тушмайди. Бу навбатдаги цикл ишларни мураккаблаштиради.

Колхозимиз территориясида шўрни ва сизот сувларни қочириш учун бир вақтлар қавланган зовур ва сойлар жуда кўп. Уларни жамлаб ҳисоблайдиган бўлсак, узунлиги 51 километрга етади. Шўралисой, Чахчамсой, Бағишсой, Янтоқсой ва яна бошқа бир қатор сойларнинг икки томони бўйлаб пахта майдонларининг ичкариси томон 50—60 метрча масофада кўчат жуда сийрак бўлиб, гектар ҳисобига 40—50 минг тупдан ошмайди. Бу ҳам пировард натижага акс таъсир кўрсатади.

Энди ўтган йили пахта тайёрлаш планининг бажарилмай қолганлиги масаласи хусусида фикр юритайлик. Юқоридаги фикр-мулоҳазалардан сўнг «Илгари ҳам шароит шундай эди-ку, аммо йиллик планлар ортиғи билан бажарилларди», деган ҳақли эътироз туғилади. Тўғри эътироз. Аммо шарҳимизнинг бошида келишиб олганимиздек, шунчаки баҳона эмас, ўзига яраша сабабларини айтиб ўтмоқчиман.

Биринчидан, кўкламда уруғни олдинги йиллардагига нисбатан анча барвақт экиб олдигу, бироқ ҳадеганда униб чиқавермагач, чигит суви беришни пайсалга солиб, катта хатога йўл қўйдик. Бу фақат бизнинг айбимиз билан содир бўлмади, албатта. Чунки ёзда сув тақчил бўлиши эҳтимоли назарда тутилиб, чигит сувига рухсат берилмади. Аксарият кўпчилик майдонлардаги уруғлик 45 кун давомида ҳам униб чиқмагач, ниҳоят сув берилди.

Иккинчидан, ана шу кечикиш кейинчалик катта қийинчиликларнинг юзага келишига сабаб бўлди. Чигит униб чиқмай, қаторлар маълум бўлмаганлиги учун майдонларга бир ярим-икки ойгача трактор ораламади. Оқибатда бегона ўтлар ривожланиб кетди. Ёш ғўза ниҳолларини қалин ўт исканжасидан қутқариб олиш жуда қийинлашди. Шундоқ ҳам ола ва баланд-паст бўлиб қолган кўчатнинг бир қисми ўташ ва кетмон чопиғи пайтида нобуд бўлди.

Колхозимизда ишчи кучи етарли. Жами 1040 аъзодан 600 киши бевосита далада меҳнат қилади. Бир колхозчига икки гектардан кўпроқ пахтазор тўғри келади. Шунинг учун оммавий сафарбарлик эълон қилиб, ғўзаларни ўз вақтида ўтдан тозалаб олдик. Аммо чигит суви беришда йўл қўйилган хатонинг ўрнини тўлдиришнинг иложи бўлмади, кўчат мўлжалдагидан сийрак бўлиб қолди. Пировард натижада пахта хирмонимиз салмоғи пландагига етмади.

Биз юқоридаги мулоҳазаларни объектив сабаб сифатида кўрсатиб, кўнглимизни хотиржам қилмоқчи эмасмиз. Аксинча, бундай нуқсонларнинг келгусида такрорланмаслиги йўлидаги ишимизга фойда беришини назарда тутяпмиз. Партия ва ҳукуматимиз ҳам хўжаликни бошқаришда худди шундай йўл тутишга ўргатмоқда. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида бу масала янада кенгайтирилган ва тўлдирилган ҳолда олға сурилди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг шу Пленумдаги нутқи текстида меҳнат унумдорлигини бир процент ошириш, маҳсулот таннархини 0,5 процент камайтириш мамлакат миқёсида жуда катта иқтисодий фойда келтириши конкрет кўрсатиб ўтилди. Масаланинг шундай тарзда қўйилиши бежиз эмас. Чунки меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот таннархини арзонлаштириш хўжалик экономикасини мустаҳкамлаш ва меҳнаткашлар турмуш фаровонлигини оширишнинг муҳим шартларидир. Бунга ердан ва техника воситаларидан, минерал ўғитлар ва бошқа ресурслардан самарали фойдаланиш йўли билан эришиш мумкин эканлигини яхши тушунамиз.

Пахта экиладиган 600 гектар ер техникада ишлов беришга бироз мослаштирилган. Қолган 800 гектар майдон эса техника воситаларининг унумли ҳаракат қилиши учун жуда оғир. Умуман, бизда техника қувватидан текис ерлардагига нисбатан 60 процент фойдаланиш мумкин, холос. Бундан ташқари, 51 километр узунликдаги зовур ва сойларни ҳар йили тозалаб туришга тўғри келади. Бунинг учун камида 280—300 минг сўм пул керак бўлади.

Шунга қарамай, деҳқончилик ва чорвачиликдан ҳар йили 600 минг сўмдан 800 минг сўмгача соф даромад олинмоқда. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда пахта плани бажарилмай қолган 1983 йилги соф даромаднинг 500 минг сўмдан кам бўлмаслиги кутилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида мутахассис кадрларни танлай билиш ва лаёқатига қараб раҳбарлик лавозимларига кўтариш, уларга нисбатан талабчанликни ошириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Шунга амал қилган ҳолда бу йил бригада бошлиқлари состави қайта кўриб чиқилди. Ҳосилдорлик 17—27 центнерда қолиб кетган 2, 3 ва 13-бригада бошлиқлари алмаштирилди.

Ўтган йилги пахтачилик соҳасидаги камчиликларнинг ўрнини тўлдириш мақсадида қўшимча амалий чоралар ҳам кўрилмоқда. Шўралисойда 550 гектар майдонни сув билан таъминлай оладиган янги насос станцияси қуриб ишга туширилди. 2 та экскаватор мавжуд сой ва зовурларни тозаламоқда.

Экин майдонларининг ҳаммаси йиллик нормадаги фосфорли ва калийли ўғитларнинг 70 процентини солиниб, икки ярусли плуглар билан шудгор қилиб қўйилган. 300 гектар майдонга бегона ўтларга қарши далапон гербициди сепилди. Шунингдек, 500 гектар ер кўп йиллик бегона ўт илдизларидан тозаланди. Устахоналаримизда техника ремонти қизғин давом этяпти.

БОШ АГРОНОМНИНГ фикр-мулоҳазалари асосан тўғри. Ҳақиқатан ҳам хўжаликнинг ер шароити жуда оғир. Бунинг устига колхоз Янгийўл районидаги энг йирик, кўп тармоқли хўжаликлардан бири. Суғориб ҳайдаладиган экин майдонлари 2400 гектарни ташкил этади. Шундан 1400 гектарига ҳар йили пахта, қолган майдонларга картошка, сабзавот, дон ва озуқа экинлари экилади. Фермадаги қорамоллар сони 1250 бошдан ошди. Шундан 478 боши соғин сигирлардир.

Бундай катта хўжаликни бир маромда бошқариш анча мураккаб, албатта. Раҳбар ва мутахассис кадрлар ташкилотчилик қобилиятига, касб маҳоратига эга бўлмасалар, муваффақиятга умид боғлаш қийин. Бу муҳим масала хўжалик раҳбарларининг диққат-эътиборидан бироз четда қолаётган кўринади.

Мана, фактларга мурожаат қилайлик. Колхозда 18 та пахтачилик бригадаси бор. Лекин бригада бошлиқлари орасида олий маълумотлиси йўқ. Фақат иккита бригадага ўрта махсус маълумотга эга бўлган кадр раҳбарлик қилади, холос. Буни қониқарли деб бўлмайди, албатта. Чунки кичик бўғин раҳбарлари учун фақат тажрибакорликнинг ўзи кифоя қилмайди. Улар илмий изланувчан, конкрет шароитга мос келадиган агротехник тадбирларни мустақил ҳолда тўғри қўллай оладиган етук кадрлар бўлишлари керак.

Колхозда умумий ишнинг пировард натижасига салмоқли ижобий таъсир кўрсатадиган яна бир муҳим резервдан мутлақо фойдаланилмаяпти. Бу эндиликда бир қатор хўжаликларда ўзини тўла оқлаган бригада пудрати усулидир. Бу илғор усулнинг асосий моҳияти шундаки, бутун коллективда меҳнатга муносабат тубдан ўзгаради. Кам сарф-харажат билан кўп ва арзон маҳсулот етиштиришга нисбатан коллектив ҳар бир аъзосининг моддий манфаатдорлиги кескин ошади. Коллективизм муҳити вужудга келади. Демак, хўжалик ҳар қанча йирик ва сертармоқли бўлмасин, иш бир маромда давом этади, давлат планлари ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилишида узилиш бўлмайди.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
Янгийўл райони.

А. А. ГРОМИКОНИНГ Ж. ШУЛЬЦ БИЛАН СУҲБАТИ

СТОКГОЛЬМ, 18 январь. (ТАСС). Европада ишончни, хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирлари ва қуролсизланишга бағишланган конференциянинг очилиши муносабати билан бу ерга келган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико АҚШ давлат секретари Ж. Шульц билан учрашди.

Бўлиб ўтган суҳбат жаҳон сиёсатининг энг муҳим масалаларига ва Совет-Америка муносабатларининг аҳволига тааллуқли бўлди. Совет томони суҳбатни жуда рўйрост ва принципиаллик билан, Ю. В. Андроповнинг 1983 йил 28 сентябрь ва 24 ноябрдаги Баёнотлари руҳида олиб борди.

А. А. Громико АҚШ ҳозирги маъмуриятининг ташқи сиёсий йўлига милитаризм, дунёда устун мавқеларни эгаллашга интилиш, бошқа халқларнинг қонуний манфаатларини, социал тузумини ва турмуш тарзини ошкора назар-писанд қилмаслик тобора кўпроқ хос бўлиб бораётганлигини конкрет фактлар асосида кўрсатиб ўтди. АҚШнинг халқаро ишлардаги хатти-ҳаракатлари ялпи тинчлик ишига зид бўлиб, етилган проблемаларни ҳал этишни мушкуллаштирмоқда.

Ғарбий Европада Американинг янги ядровий ракеталари жойлаштирила бошланганлигининг хатарли оқибатлари учун АҚШ жавобгар эканлиги давлат секретарига алоҳида уқтириб ўтилди. Ракеталар жойлаштирила бошланганлиги ўртача олисликка учириладиган ядровий воситалар юзасидан музокараларни давом эттиришни иложсиз қилиб қўйди ва умуман ядро қуролларини чеклашнинг бутун жараёнини шубҳа остида қолдирди. Бунда Қўшма Штатлар Америка ракеталари Европада жойлаштирила бошлангунга қадар мавжуд бўлган аҳволга қайтишга тайёр эканлигини намоён этган тақдирдагина Женевада олиб борилган аввалги музокаралар яна қайтадан бошланиши мумкинлиги таъкидланди. Ўшанда Совет Иттифоқи ҳам шундай қилишга тайёр бўлади.

Акс ҳолда, Совет томони таркиб топган кучлар мувозанатининг бузилишига йўл қўймаслик учун илгари айтиб ўтилганидек, тегишли жавоб чораларини, шу жумладан бошқа социалистик мамлакатлар билан келишиб олинган жавоб чораларини бундан буён ҳам амалга ошираверади.

Шу билан бирга Совет Иттифоқи ўзининг хавфсизлиги, дўстлари ва иттифоқчиларининг хавфсизлиги тўғрисида зўр ғамхўрлик қилиб, тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида бундан буён ҳам куч-ғайратларини аямайди.

А. А. Громико Вашингтоннинг дунёдаги турли районларда кескинликни кучайтиришга, мавжуд можароли вазиятларни авж олдиришга ва шундай янги можароли вазиятларни вужудга келтиришга, Яқин Шарқда, Марказий Америкада, Африка жанубида ва бошқа жойларда содир бўлаётганидек, суверен давлатларнинг ишларига қўпол равишда, шу жумладан ҳарбий аралашувни кучайтиришга қаратилган йўлини қатъий қоралади.

Ж. Шульц гўё АҚШ халқаро стабилликни мустаҳкамлашга интилмоқда, деб даъво қилганлиги муносабати билан унга Америка маъмуриятининг амалдаги ҳаракатлари бунга тўғри келмаяпти, деб айтилди. Ана шу ҳаракатларга Совет Иттифоқи бераётган баҳога дунёдаги давлатларнинг ғоят катта кўпчилиги қўшилмоқда, буни БМТ Бош Ассамблеясининг яқинда тугаган сессияси яққол тасдиқлади.

Суҳбат чоғида Стокгольм конференциясининг ишига тааллуқли масалалар тўғрисида ҳам гап борди.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

ПОЛЯК ТИЛИДА

ВАРШАВА, 18 январь. (ТАСС). Бу ерда В. И. Ленин тўла асарлар тўпламининг биринчи томи поляк тилида нашр этилди. Нашрни Польшадаги «Ксенжа и Ведза» нашриёти билан Совет Иттифоқининг «Прогресс» нашриёти тайёрлаган. Унга В. И. Лениннинг 1893—1894 йилларда ёзган асарлари киритилган. Бу йил китобхонлар яна бешта янги нашрни оладилар. Ленин асарларининг Польшада чиқарилаётган бу энг катта тўплами 55 томдан иборат бўлади.

Иккала қардош мамлакат нашриётларининг ҳамкорлиги бой анъаналарга эга. Бу нашриётлар В. И. Лениннинг «Социалистик демократия тўғрисида», «Касаба союзлари тўғрисида», «Партия тўғрисида» номли ва бошқа танланган асарларини биргаликда поляк тилида чиқарган. Ленин асарларининг Польшада нашр этилган умумий тиражи 10 миллион нусхадан кўпдир.

В. И. Ленин тўла асарлар тўплами Польша лениннномасига қўшилган муҳим ҳисса бўлади.

АДДИС-АБЕБАДАГИ УЧРАШУВНИ КИМ БАРБОД ҚИЛДИ

ЛИВИЯ РАДИОСИНИНГ ШАРҲИ

ТРИПОЛИ, 18 январь. (ТАСС). Чадда миллий ярашишга бағишлаб Аддис Абебада ўтказилмоқчи бўлган учрашув барбод бўлганлиги учун АҚШ, Франция ва Нжаменадаги қўғирчоқ режим тўла-тўкис жавобгардирлар, дейилади Ливия радиосининг шарҳида.

Неча ўн йиллардан бери Вашингтон билан Париж Африкадаги шу мамлакат халқига ўз ҳукмронлигини тиқиштиришга, унинг табиий бойликларини ўзлариники қилиб олишга, Чад территориясини қитъанинг бошқа районларига суқилиб кириш учун базага айлантиришга уриниб келмоқдалар, деб уқтирилади шарҳда. Шу мақсадларни амалга ошириш учун қабилалараро ва диний зиддиятларни кучайтиришдан тортиб, мамлакатга ажнабий жосуслар ва ёлланма аскарларни юборишгача бўлган жуда хилма-хил усуллар ишга солинмоқда. Тўхтовсиз давом этаётган қўпорувчилик ҳаракатлари натижасида Чаддаги биродаркушлик граждан уруши кўп йиллардан бери давом этмоқда, унинг халқи эса маҳрумлик ва қашшоқликка маҳкум этилган.

Африка Бирлиги Ташкилотининг ташаббуси билан энди Аддис-Абебада Чадда миллий ярашиш юзасидан учрашув ўтказилиши лозим бўлган бир пайтда АҚШ, Франция ва уларнинг Нжаменадаги гумаштаси — Хабре билан унинг атрофидаги кишилар бу учрашувни барбод этдилар. Шу тариқа империализм кучлари ва уларнинг малайлари Африкадаги жафокаш мамлакат халқини тинч турмушга қайтиш имкониятидан маҳрум этдилар, деб таъкидлайди радио.

ЭРОН—ИРОҚ МОЖАРОСИ

● НИКОСИЯ, 18 январь. (ТАСС). Теҳрон телевидениесининг хабар қилишича, Эрон қўшинлари Ироқ Курдистонида жойлашган Панжвин шаҳрини жанглар давомида ишғол қилганлар. Эрон армияси ўтган йилнинг октябрида шу районда актив жанговар операциялар ўтказа бошлаган эди.

● БАҒДОД, 18 январь. (ТАСС). Ироқ бош ҳарбий қўмондонлигининг бу ерда эълон қилинган маълумотномасига кўра, кейинги кунларда асосий ҳарбий ҳаракатлар фронтнинг марказий участкасида бўлиб ўтган. Ироқ авиацияси душман позициясини бомбардимон қилиб, унинг қўшинларига ва техникасига талафот етказган. Эрон артиллерияси Мандали шаҳрини ва бошқа бир қанча аҳоли пунктларини ўққа тутди, деб уқтирилади маълумотномада.

УЙ БЕКАЛАРИГА ФАХРИЙ ЁРЛИҚ

1983 ЙИЛГИ пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш айни қизғин паллага кирган кезларда Янгийўл районида истиқомат қилувчи бир группа меҳнат ва уруш ветеранлари, пенсионерлар, уй бекалари ўз тенгқурларига мурожаат этиб, уларни пахтазорларга чиқишга ва дала меҳнаткашларига баҳоли қудрат ёрдам беришга даъват этган эдилар. Бу ватанпарварлик ҳаракати фақат Янгийўл райони хўжаликларидагина эмас, балки областимизнинг барча районларида ҳам кенг қулоч ёйди.

Биргина Янгийўл райони хўжаликларида 300 дан зиёд уй бекалари умумхалқ ҳашарида иштирок этдилар. Улар уйган хирмон 400 тоннадан ошди.

Уй бекаларининг ҳиммати муносиб тақдирланди. Яқинда район партия комитетида бўлиб ўтган йиғилишда пахта йиғим-теримида ғайрат кўрсатган уй бекалари шаънига илиқ-иссиқ сўзлар айтилиб, чуқур миннатдорчиликлар изҳор этилди. Йиғилиш охирида бир группа уй бекаларига район партия комитети ва район ижроия комитетининг фахрий Ёрлиқлари тантанали суръатда топширилди.

Ҳ. КОМИЛОВ.

ЭНГ ЯХШИ ЦЕХ

✦ ЯНГИЙЎЛ. (Жамоатчи мухбир Р. АБДУҚАЮМОВА хабар қилади). «Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасининг Янгийўл шаҳридаги 2-босмахонаси меҳнат беллашувининг турли формаларидан фойдаланяпти. Яқинда бу ерда ишлаб чиқариш эстетикаси ва маданияти бўйича энг яхши цех номини олиш учун конкурс эълон қилинди. Айни кунларда ҳар бир ишчи ўз цехи шуҳрати учун курашиб, юқори кўрсаткичга эришмоқда. Конкурсга март ойида якун ясалади. Ғолиб коллектив вимпель ва пул мукофоти билан тақдирланади.

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ХРОНИКА

ҚИШДА АСАЛ, ЁЗДА ҚИМИЗ

✦ ҒАЗАЛКЕНТ. (Телефонда жамоатчи мухбир И. ПИРМЕТОВ). Сижжак қишлоғининг Сарбоғ маҳалласида қариялар чойхонаси ишга туширилди. Кенг ҳовлидаги тўрт хонали бу чойхона ҳашар йўли билан бунёд этилди. Маҳалла ёшлари уни бадиий жиҳатдан безашда жонбозлик кўрсатдилар. «Чорвоқ» совхози маъмурияти чойхонани мунтазам равишда асал ва қимиз билан таъминлаб туришга қарор қилди. Ҳозир бу ерда уруш ва меҳнат ветеранлари мириқиб дам олишяпти.

ЭШИКЛАР ОЧИЛДИ

✦ ЧИНОЗ (Штатсиз мухбиримиз У. АБДУМАЛИКОВАДАН олинди). Районлараро «Октябрь» савдо базаси ишчи-хизматчилари хурсанд. Куни кеча уларнинг фарзандларига янги болалар боғчаси ўз эшикларини очди. «Радость» деб номланган қўш қаватли болалар боғчасида кичкинтойларнинг яйраб-қувнашлари учун шарт-шароитлар яратилган.

ШИРИНЛИКЛАР ЎЗИМИЗДАН

✦ ЯНГИБОЗОР. (Ўз мухбиримиздан). Бу ерда янги қандолат цехи очилди. Цех ишчилари мактаб ошхона ва буфетлар учун беш турдаги ширинлик тайёрламоқдалар. Шунингдек, улар оилавий тантаналарда дастурхонни безаш учун қишлоқ меҳнаткашларидан буюртмалар ҳам қабул қилишяпти. Ишлаб чиқарилаётган торт, печенье ва бошқа маҳсулотлар хушхўрлиги билан мижозларга маъқул бўляпти.

ХИЗМАТ ТУРИ КЎПАЙМОҚДА

✦ БЕКОБОД. («Коммунист» газетаси ходими К. БЕКМОНОВ хабаридан). Ленин номли колхоз район марказидан бирмунча четда жойлашган. Шу боисдан ҳам хўжалик аҳли баъзан зарурат юзасидан шаҳарга бориб келишга мажбур бўлар эдилар. Ҳозир ундай эмас. Эндиликда колхоз меҳнаткашларига 7 турдаги маиший хизмат кўрсатилаётир. Яқинда хўжалик марказида яна бир сартарошхона ишга туширилди.

● ЎРТА ОСИЁ медицина педиатрия институтига қарашли шифохонанинг 3-терапия бўлимида даволанганларнинг фикр-мулоҳазалари қайд этилган махсус дафтар бор. Унинг саҳифаларида, айниқса, шифокорларнинг ширинсуханлиги, самимияти ва касалликларни ўз вақтида аниқлаб, тез муолажани йўлга қўйишдаги фаолликлари кўпроқ таъкидланган. Суратда: шифокорлардан бир группаси (чапдан ўнгга) медицина фанлари кандидати Гулчеҳра Ғоипова, врач-ординатор Ҳолида Шукурова, бўлим мудири Юлдуз Иброҳимова, врач-ординаторлар — Ольга Ивановна Ярцева ҳамда Раъно Исломоваларни кўриб турибсиз.

Х. Аминов фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИДА

ЮБИЛЕЙ РЕЖАЛАРИ

Республика Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ходимлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг шонли 60 йиллиги нишонланадиган йилда кўплаб кўргазмалар ташкил этишни режалаганлар. Бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида ана шулар ҳақида сўз юритилди.

— Бу йил 9 та соҳалараро, 8 та тематик, 7 та кўчма кўргазмалар, 15 та илғор тажриба мактаблари, 7 та кўрик ва 4 та конкурс уюштиришимиз лозим,— деди кўргазма директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист И. А. Азизов. — Булар орасида апрель-декабрь ойларида Москвада ўтказиладиган «Ўзбекистоннинг олий ва ўрта махсус ўқув юртлари — мамлакат халқ хўжалигига», октябрь-декабрь ойларида бўладиган «Ўзбекистонда агросаноат комплексининг ривожланиши» каби тематик кўргазмалар, май-октябрь ойларида ўтказиладиган «ҚҚАССР ва Ўзбекистон областларининг кунлари», февраль-март ойларида уюштириладиган «Фан — ишлаб чиқаришга» каби тематик кўриклар, «Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига 40 йил», «Техника ремонти ва ундан унумли фойдаланишнинг илғор усуллари» сингари кўчма кўргазмалар алоҳида ўрин тутади.

«Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг 60 йиллиги» юбилей кўргазмаси Иттифоқдош республикалардан бирида очилади.

Айни кунларда кўргазма ходимлари белгиланган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

А. ХЎЖАМОВ.

СОВЕТ МИЛИЦИЯСИ ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

ИНСПЕКТОР ЧИНГИЗ МУХТОРОВ

ЧИНГИЗ ўша вақтларда ички ишлар органига эндигина хизматга кирган пайтлар эди. У ҳар галгидек навбатчиликни қабул қилиб олар экан, сергак тортарди. Чунки развод вақтида ҳар доим командир кечки навбатчилик жуда ҳам масъулиятли эканлигини, шунинг билан бирга кўпчилик ҳоллари тартиббузарлар, қоидабузарлар қоронғуда қора ишларини амалга ошириш учун интилишларини алоҳида таъкидлар эди.

Ярим тун. Бутун борлиқ осуда уйқуга чўмган. Фақатгина катта йўл четидаги майсалар орасида чигирткаларнинг чириллаши, гоҳи-гоҳида ўтадиган машиналарнинг овози жимликни бузади.

Чингизнинг фикрини рациядан келаётган овоз чалғитди.

— Алло! Сокол! Мен «Херсон-2» эшитяпсизми.

— «Сокол» эшитади, — жавоб берди Чингиз.

— «Сокол!» Диққат билан эшитинг. Сиз томонга ўғирланган «ГАЗ-51» маркали машинани олиб қочган газандалар боришяпти. Улар йўлда икки кишини уриб кетишган. Уни ушлаш чораларини кўринг.

— Тушундим, ўртоқ командир. Албатта, ушлаймиз.

Чингиз ҳар эҳтимолга қарши навбатчи машинани юришга шай қилиб қўйди. Тез келаётган машинага эса тўхташга ишора қилди. Ҳайдовчи эса тўппа-тўғри Чингизнинг устига бостириб келаверди. У чаққонлик билан машинага чап берди.

Машина шундоққина ёнидан ўқдек учиб ўтди. У дарҳол рулга ўтириб, газандалар орқасидан қува бошлади. Уларга етай деб қолганда қочоқлар машинаси «ГАЗ-21» машинасига урилиб кетди ва автомобиль тўлғана-тўлғана тўхтади. Машина қайтиб ўт олмади. Бошқа илож топа олмаган икки газанда машинадан тушиб қоча бошлади. Чингиз тез ҳаракат билан улардан бирига қувиб етди. Ўртада олишув бошланди. Милиция ходимининг кўз олдида нимадир йилтиллаб кетди. Бу пичоқ эди. Шу дамда учинчи одам пайдо бўлди-ю, ялтираган нарса учиб кетди. Кейинчалик аниқланишича, учинчи киши ўша ерда аварияга учраган «Волга» машинасининг эгаси экан. Икковлашиб машина ўғрисини қўлга олишди.

...Бу Чингизнинг милиция хизматидаги қонунбузарлар билан бўлган биринчи тўқнашуви эди.

Бўлиб ўтган воқеа Чингиз учун катта сабоқ бўлди. У билдики, милиция ходими доимо сергак, шу билан бирга идрокли, чаққон, тадбиркор бўлиши лозим экан.

Мазкур воқеанинг юз берганига анча бўлди. У машқда, хизматда тобланди. Бутун қалби билан касбини севиб қолди. Орада эса яна кўп воқеалар содир бўлди.

Оддий кунлардан бири эди. Чимкент томондан елдек учиб келаётган номерсиз: «05» маркали «Жигули» автомашинасининг товуши Чингизнинг эътиборини ўзига тортди. У дарҳол ҳамкасби милиция сержанти Пирмуҳаммад Ўринбоевга ҳар эҳтимолга қарши навбатчи машинани тайёрлаб туришни айтди.

Машина ГАИ постига яқинлашганда Чингиз қўлидаги таёқчаси билан тўхташ ишорасини билдирди. Ҳайдовчи бу ишорага эътибор ҳам бермай уларнинг ёнидан ғизиллаганча ўтиб кетди. Бундай воқеаларнинг кўп марта гувоҳи бўлган Чингиз вазиятни дарров баҳолади. Икки киши машинага чаққон ўтиришди-да, унинг орқасидан қувиб кетишди.

Инспекторлар қочоқларни кузатиб боришар экан, унда ёмон кишилар ўтирганини яққол сезишди. Машинанинг ичида ўтирган икки киши дамба-дам орқага қарашар, нимадандир безовта бўлишаётганлигини билиш қийин эмасди.

Қочаётган машинанинг ҳайдовчиси анчагина муғомбир эди. У милиция ходимларининг етиб олишларига ишонч ҳосил қилди шекилли, чап бера бошлади. Маневр қилиш қийин бўлган тор кўчаларда кўп айланди. Шундай кўчаларнинг биридан чиқиб далада ботиб қолди. Машинада ўтирган икки киши икки томонга қочди. Бири кенг дала томон, иккинчиси маҳалла ичкарисига ўзини урди. Чингиз дала томон югуриб кетаётган кишининг орқасидан қувди. Милиция ходимининг чаққонлигини, ҳозир етиб олишини тезда ҳис этган газанда шартта бурилди-да, қичқирди:

— Қимирлама! Агар яна бир қадам қўйсанг, нақ пешонангдан отиб ташлайман!

Қочоқнинг қўлида обрез милтиқ бор эди. Газанда фақатгина машина ўғриси эмас, балки қуролланган хавфли жиноятчи ҳам экан-да!.. Чингиз бир дам турган жойида тек қолди. Унинг олдида икки йўл турарди: бири жуда оддий яъни жиноятчини ҳозирча қўйиб юбориш, иккинчиси эса ўлимга тик боқиш. У иккинчи йўлни танлади. У гавдаси билан алдамчи ҳаракат қилди ва чап берди. Сўнг жиноятчи томон ўқдек отилиб, уриб йиқитди ва қуролсизлантирди.

Милиция ходимлари хавфли жиноятчини машинадан тушириб олаётганларида автомобиль ичида ётган А 12-44 ЧМ номерига кўзлари тушди. Развод пайтида командир ана шу номер ҳақида гапириб, бу номерли машинани ўта хавфли жиноятчилар олиб қочишганини, постда ниҳоятда сергаклик кўрсатиш лозимлигини таъкидлаган эди.

Тошкент ҳалқа йўлида, Юнусобод массивидан чиқаверишда шаҳар Давлат автомобиль инспекциясига қарашли пост жойлашган. У энг серқатнов чорраҳада. Бу зонадан қардош Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистон ва бошқа республикаларга ҳар куни юзлаб автомашиналар ўтади. Етти йилдирки, милиция катта сержанти, йўл-патруль хизмати инспектори Чингиз Мухторов ана шу масъулиятли постда туради.

Тошкент Давлат автоинспекцияси ходимлари билан суҳбатлашгудек бўлсангиз улар фахр билан Чингиз Мухторов номини тилга оладилар.

Тошкент автомобиль йўллари институтининг олтинчи курс талабаси Чингиз Мухторов милиция хизматида бўлган етти йил ичида ўнлаб жиноятларни очди, юзлаб қоидабузарларни аниқлади.

Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси милиция аълочиси Чингиз Мухторовнинг намунали хизматини инобатга олиб, кўп марта фахрий ёрлиқ, қимматбаҳо мукофотлар билан тақдирлади.

Б. НОСИРОВ,
А. ЭРНАЗАРОВ.
Тошкент шаҳар Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари.

СПОРТ

ЯНГИ УСТОЗЛАР

СССР Спорт комитети коллегияси футбол бўйича олий ва биринчи лига мастерлар командаларидаги айрим ўзгаришларни кўриб чиқди. Республика спорт комитетлари ва кўнгилли спорт жамиятларининг тавсияларига кўра бир қатор командаларнинг янги тренерлари тасдиқланди. Жумладан янги мавсумда Марказий армия спорт клубига Ю. Морозов, Тбилиси динамочиларига Д. Кипиани, Москва «Динамо»сига А. Севидов, «Арарат»га Н. Симонян, Ворошиловграднинг «Заря» командасига О. Базилевич, Жиззахнинг «Звезда» коллективига Г. Красницкий устозлик қилади.

КУЧЛИЛАР ТЕРМА КОМАНДАГА

Сузувчиларнинг республика чемпионатида энг яхши натижа кўрсатган спортчилар Ўзбекистон терма командасига қабул қилиндилар. Улар февраль ойида Москвада бўладиган СССР чемпионатида иштирок этишади. Мазкур мусобақада эса «Меҳнат» командаси вакиллари 12 минг 590 очко тўплаб, коллективлар ўртасида бош совринни қўлга киритишди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИ КОНСУЛЬТАЦИЯ БЮРОСИДАН

САВОЛЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Газетхонларнинг саволларига Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг штатсиз ходими, «Тошкент ҳақиқати» жамоатчи консультация бюросининг аъзоси, юрист А. Ҳасанов жавоб беради.

САВОЛ: болалигимда полеомиелит билан оғриб инвалид бўлиб қолганман. 1973 йилда институтни тамомлаб, қишлоғимиздаги мактабда ўқитувчилик қила бошладим. Шу йили ВТЭК комиссияси менга III группа инвалидлик тайинлади. Унгача мен II группа инвалиди эдим. Соғлиғимда ҳеч қандай ўзгариш йўқ. Ўз касбимда ишлаш эса соғлиғимга тўғри келмаяпти. Айтингчи, қандай тартибда қайта комиссиядан ўтиб, аввалги инвалидлик группани тиклашим мумкин?

Э. НУРАЛИЕВ,
Орджоникидзе райони, Чинобод посёлкаси.

ЖАВОБ: белгиланган тартибга кўра сиз врачлик техник экспертизаси хулосасидан норози бўлсангиз область ВТЭКига ёзма равишда мурожаат қилишингиз лозим.

✦

САВОЛ: Ўзбекистон ССРнинг янги уй-жой кодекси қабул қилинганини эшитган эдик. Айтингчи, ушбу кодекс қачондан бошлаб кучга киради? Бу қонунда ҳар бир киши учун уй-жой майдонининг нормаси неча квадрат метрни ташкил этади?

Т. АВЕЗОВ,
А. КАРИМОВ,
Тошкент трактор заводи ишчилари.

ЖАВОБ: Ўзбекистон ССРнинг уй-жой кодекси учинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессиясида қабул қилинган. Ушбу кодекс 1984 йил 1 январдан кучга кириб, амалда қўллана бошланди.

Бу кодекс меҳнаткашларни уй-жойга бўлган талабини қондиришда бир мунча афзалликларга эга. Бунга мисол қилиб уй-жой майдонининг нормасини олиш мумкин. Агар Ўзбекистон ССР гражданлик кодексида ҳар бир киши учун нормадаги майдон 9 квадрат метрни (327-модда) ташкил этган бўлса янги уй-жой кодексига мувофиқ (45-модда) 10 квадрат метрдан иборат ҳажмда белгиланади.

Айрим категориядаги гражданларга уй-жой майдони нормасидан ташқари алоҳида хона тарзида ёки ўн квадрат метр ҳажмда қўшимча уй-жой майдони берилади. Баъзи сурункали касалликларнинг оғир формасига чалинган гражданларга, шунингдек, бажарадиган иш шароитлари ва хусусиятига кўра уй-жой майдони зарур бўлган гражданларга уй-жой майдонининг ҳажми кўпайтирилиши мумкин.

Бундай имтиёзга эга бўлган гражданлар категорияларининг рўйхати СССР Иттифоқи қонунлари билан белгилаб қўйилган.

✦

САВОЛ: болам бир ёшга тўлгунга қадар иш ҳақи сақланмаган ҳолда отпускага чиққан эдим. Шу вақтда яна хомиладорлик отпускасига чиқишимга тўғри келди. Айтингчи, иш ҳақи сақланмаган ҳолдаги отпускам тугамасидан туриб яна хомиладорлик отпускасига чиқишим ва нафақа олишим мумкинми?

М. АКРАМОВА,
Орджоникидзе районидаги Қибрай посёлкаси.

ЖАВОБ: СССР Министрлар Советининг 1955 йил 22 январь (1976 йил 20 сентябрда қўшимча ва ўзгаришлар киритилган) қарорига асосан меҳнат отпускаси даврида хомиладорлик отпускаси олишга тўғри келса нафақа умумий асосда тўланади. Навбатдаги меҳнат отпускаси кунлари эса фарзанд туғилганидан кейинги отпускага қўшилган ҳолда берилади.

Агар хомиладорлик отпускаси иш ҳақи сақланмаган ҳолдаги отпуска даврига тўғри келса, у ҳолда нафақа иш ҳақи сақланмаган отпуска вақти тугамагунича берилмайди.

Агар хомиладорлик отпускаси иш ҳақи сақланмайдиган ҳолдаги отпуска тамом бўлганидан кейин ҳам давом этса унда ушбу отпуска тугаши билан нафақа тўлана бошланади.

Редактор ўринбосари С. Ғ. МУСАЕВ.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

КОНСЕРВАЛАРДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ!

АҲОЛИ орасида озиқ-овқат ва улардан тайёрланган маҳсулотлар — консерваларни истеъмол қилиш натижасида вужудга келадиган касалликлар орасида — ботулизм энг оғир ва хавфли ҳасталик ҳисобланади. Бу дард кам учраса-да, 20—70 процент ҳолларда кўнгилсиз ҳодисалар билан тугайди. У хонадонларда эҳтиётсизлик билан тайёрланган консерваларни истеъмол қилиш орқали организмни заҳарлайди ва ҳалокатга олиб боради. Ҳозирги вақтда деярли ҳамма оилаларда қиш учун тайёрланган қўлбола консервалар бор. Бу, албатта, яхши, бироқ, бундай шароитда уй бекалари кўпинча ботулизм хавфи кучайиши мумкинлигини унутиб қўядилар.

Йилнинг декабрь, январь, февраль ойларида медицина муассасаларига ботулизм билан оғриган беморлар кўпроқ шикоят қилиб келишади. Уларнинг бу касалликка чалинишига консерва қилинган қўзиқорин, помидор, бодринглар сабаб бўлмоқда.

Киши ботулизм билан заҳарланиши учун микроби бор озиқ-овқат маҳсулотини ейиш уёқда турсин, уни салгина лабига тегизиш ҳам кифоя. Ботулизм микроблари асосан ҳайвонлар ичагидан ер юзига тушади, натижада кузда йиғиштириб олинган сабзавот, полиз маҳсулотлари ва меваларга аралашиб ёки қўзиқорин, балиқларга ўрнашиб қолиши мумкин.

Шунинг учун уй шароитида қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан консервалар тайёрлаганда уларни тоза ювиш, қопқоқларни билиб, мустаҳкам ва зич ёпиш керак. Акс ҳолда ботулизм билан заҳарланиш мумкин.

Касаллик белгилари тез билинмайди. Балки бир неча соатдан токи 10—14 кунгача вақт ўтади. Бу давр касалликнинг яширин даври деб аталади. Ана шу вақт орасида бемор дармонсизланади, кўнгли айниб, боши айланади. Ошқозон ва ичак фаолиятининг функцияси бузилади. Оғиз қурий бошлайди, кейинчалик кўриш қобилияти ўзгариб, кўз олдида туман, хира парда пайдо бўлади. Сув ичса қалқиб кетади, овози чиқмай қолади, нафас олиши қийинлашади. Ана шу аломатлар сезилиши биланоқ врачга мурожаат этиш лозим.

Уй шароитида тайёрланган консервалар туфайли ботулизм анча кўпаймоқда. Шунинг учун консерва қилишнинг энг маъқул ва ишончли усули тузлаш ва зиравор қўшиб сиркалашдир. Агарда тайёрланган консервалар бўлса уларни уй шароитида эмас, балки холодильникларда сақлаш лозим.

Балиқ, гўшт маҳсулотларини тайёрлашда озодаликка қатъий риоя қилиш лозим. Тупроққа теккан гўшт, балиқ ботулизмга сабаб бўлиб қолиши мумкин. Биз тавсия этган гигиеник тадбирларга тўла амал қилинса, киши ҳаёти хавф-хатардан ҳоли бўлади.

К. ОРТИҚОВ,
область санитария-эпидемиология станциясининг бош врачи, медицина фанлари кандидати.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
20 ЯНВАРДАН БОШЛАБ
ЯНГИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
«ЭКЗОТИК ФАНТАЗИЯ»
АТТРАКЦИОНИ

ЎРГАТИЛГАН ГАМАДРИЛЛАР ГРУППАСИ
Ўргатувчи — Тамара ШАТИРОВА.
2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА ПРОГРАММА.
Москва цирки масхарабозлари Виктор РОШЧИН, Олег ПЕТРОВ ва Борис АРТЕМЬЕВ доимо манежда.
Томошалар соат 19.30 минутда, шанба кунлари соат 16.00 ва 19.30 минутда, якшанба кунлари эса соат 12, 15, 18.00 да бошланади.
Кассалар соат 10.00 дан 20.00 гача очиқ.

ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШ КАССАСИ ИШЛАМОҚДА.
Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.
44-35-91 телефони орқали справкалар олиш мумкин.

ТОВАРЛАР—ХАЛҚҚА!

ЖАНУБДАН КЕЛАЁТГАН ҚАҲРАТОН!
ЖУДА ҲАМ ҒАРОЙИБ ЭШИТИЛАДИ, ШУНДАЙ ЭМАСМИ?
САМАРҚАНДДАГИ ХОЛОДИЛЬНИКЛАР ЗАВОДИНИНГ «СНЕЖИНКА» КОМПРЕССОР ХОЛОДИЛЬНИГИ ТЎҒРИСИДА ГАП БОРАЁТГАН ЭКАН, ДЕМАК БУ ФИКР МАЖОЗИЙ МАЪНОДА ҒОЯТДА ТЎҒРИДИР.

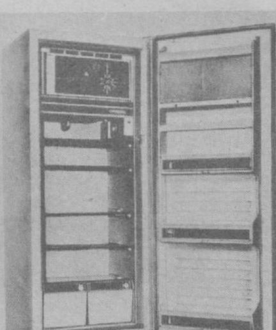

«Снежинка» холодильнигининг ҳажми қуйидаги габаритдан — 1435x570x600 — катта сиғимлиликдан иборат. Совутиш камерасининг умумий ҳажми — 240 литр, паст ҳарорати бўлмасининг сиғими эса 22 литр. Паст ҳароратли бўлмасининг температураси — минус 12 ° С.

Йиғилиб қолган музнинг эриши — тўлиқ автоматик тарзда бўлиб, эриган сув совутиш камераси ташқарисидаги идишга оқиб тушади.

Суғуриб олинадиган жовонларини исталган баландликда ўрнатиш мумкин. «Снежинка» холодильнигининг пастки қисмида сабзавот ва меваларни алоҳида-алоҳида сақлаш учун идишлар қўйилган.
Холодильникнинг баҳоси — 295 сўм.

«МИНЛЕГПИШЧЕМАШ»
«ГЛАВКООПИНФОРМРЕКЛАМА».

«Межгорсвязьстрой» трести
4-ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ
алоқа монтажчиси-кавшарловчи
МУТАХАССИСЛИГИ БЎЙИЧА ЎҚИТИШ КУРСЛАРИГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Ўқиш муддати—3 ой.
Совет Армияси сафларида хизматни ўтаган 8—10 синф ҳажмида маълумотли йигитлар қабул қилинади.
Ўқиш давомида ойига 75 сўм миқдорида стипендия тўланади.
Ёлғиз кишилар ётоқхона ва прописка билан таъминланадилар.
Курсларни тугатгач алоқа монтажчилари-кавшарловчилар Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг алоқа объектларида ишлайдилар.
Меҳнатга ҳақ тўлаш — ишбай.
Машғулотлар группалар комплектлангандан сўнг бошланади.
Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700128, Тошкент шаҳри, У. Юсупов кўчаси, 70-уй (10, 23, 27-трамвайлар; 48, 97, 44-автобусларнинг «Алоқа техникуми» бекати). Телефонлар: 41-17-23, 41-36-24.

Н. В. Вавилов номли Бутуниттифоқ ўсимликшунослик
ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИНИНГ
ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИ ВАКАНТ ВАЗИФАГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Сорго ўсимлиги бўйича дала ишлари бўлими (илмий даражасиз) кичик илмий ходим.
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Ҳужжатлар ушбу адресга юборилсин: Тошкент области, Оржоникидзе райони, «Ботаника» алоқа бўлими.

«Главташкентстрой» транспорт ишлаб чиқариш бошқармасининг
4-АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ КОРХОНАСИ
«С» категориясидаги профессионал ҳайдовчиларни тайёрлайдиган
КУРСЛАРГА
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Ўқиш муддати — стипендия тўлаш билан 5,5 ой.
Ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаб бўлган ва Тошкент шаҳрида доимо пропискаси бўлган йигитлар қабул қилинади.
Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Тўёна кўчаси 204-уй.

Театр
ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/I да Ғариблар, 21/I да Инқилоб тонги.
МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20/I да Ишонмасанг ўламан, 21/I да Тошкентликлар.

ЦИРК
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 20/I да «Экзотик фантазия». Ўргатилган гамодриллар группаси (19.30).

Тошкент халқ хўжалиги институти коллективи, сиёсий иқтисод кафедраси катта ўқитувчиси Б. Р. Рустамовга отаси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Рустамхўжа БОБОЕВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ / "Ташкентская правда" /
Орган Ташкентского обкома Коммунистической партии Узбекистана и областного Совета народных депутатов

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь—334808, 325353, секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749, қишлоқ хўжалиги — 325647, пропаганда; совет қурилиши — 325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553, адабиёт ва санъат — 325767, ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354. Фотомухбир — 325894.

Р—07034. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. В. 1525. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12